

Contribució dels mitjans a la creació i el sosteniment d'espais de diàleg i cohabitació de les persones immigrades. Anàlisi de bones pràctiques de les ràdios municipals de Catalunya

Informe final de Recerca

Mónica Marchesi

Professora associada

Doctorand del programa de doctorat

en Antropologia i Comunicació

Universitat Rovira i Virgili

Dolors Comas d'Argemir i Cendra

Catedràtica d'Universitat.

Departament d'Antropologia, Filosofia i Treball Social.

Universitat Rovira i Virgili

Bernat López López

Professor Titular d'Universitat

Departament d'Estudis de Comunicació

Universitat Rovira i Virgili

Tarragona, juny 2017

Índex

Introducció.....	3
1.- Títol del projecte de recerca.....	6
2.- Adscripció temàtica.....	6
3.- Justificació.....	7
4.- Objectius.....	8
5.- Marc lògic conceptual.....	9
6- Metodologia.....	14
7.- Anàlisi dels programes presentats a les diverses convocatòries dels premis de la Mesa per a la Diversitat.....	15
8.- Entrevistes en profunditat a directors i/o productors de les ràdios de la mostra.....	54
9.- Conclusions.....	91
10.- Propostes per a una producció radiofònica que promogui la integració i la convivència entre les persones.....	96
11.- Bibliografia.....	102

Introducció

El desenvolupament dels mitjans de comunicació en el marc de grans empreses mediàtiques i corporacions públiques de comunicació ha generat la necessitat de buscar formes de producció alternatives més properes als ciutadans. No es tracta solament de la producció de continguts relacionats amb els entorns comunitaris propers, sinó també de l'accés i la participació dels ciutadans en l'elaboració dels missatges i en el disseny d'una programació que incorpori la diversitat i que abordi la convivència present en la localitat en qüestió. D'aquesta necessitat neixen les ràdios locals o de proximitat, que miren el seu entorn immediat, conviuen en ell, intenten entendre'l i el transmeten a través d'una narrativa plena d'imatges sonores gràcies al llenguatge radiofònic.

A Catalunya existeix un important moviment de ràdios municipals de titularitat pública. Aquest fenomen de comunicació radiofònica s'inicia en 1979, ja que en els anys anteriors, en temps de la dictadura, l'espectre radioelèctric estava rígidament controlat per l'estat i iniciatives com aquestes eren inviables. El període més important de creació i desenvolupament de les ràdios municipals es va situar en els anys 80 i va estar marcat per un creixent interès tant dels ciutadans com dels investigadors de la comunicació, que van trobar en aquestes ràdios un interessant objecte d'estudi per a la recerca sobre comunicació i comunitat (Coromines, Díez i Bergés, 1999).

Les ràdios municipals es desenvolupen al voltant de quatre línies bàsiques de treball: promouen la informació local, el català com a llengua d'ús quotidià, la participació dels ciutadans a la programació i/o a la creació de contingut, i finalment la cooperació en l'elaboració dels continguts entre els professionals contractats i el voluntariat.

Sobre les ràdios municipals s'han realitzat un important nombre de recerques, la majoria de caràcter descriptiu i qualitatiu, que han valorat el treball realitzat per aquests mitjans pel que fa al seu funcionament, els seus continguts, les relacions laborals internes i el seu desenvolupament de polítiques de programació adreçades a estimular la integració de la població estrangera. En aquests treballs s'han utilitzats tècniques de recerca com entrevistes de profunditat i també una exhaustiva revisió documental (vegi's entre altres, Esteve, 1982; Berrio i Saperas, 1983; Farré, Escartín i Casado, 1986; Moragas i Corominas, 1988; Gutiérrez, Garcia i Mateu, 2011).

Encara que les ràdios municipals es troben funcionant com en uns altres temps sembla haver acabat un període de creixement i auge, la qual cosa les aboca a un conjunt de reptes relacionats amb la seva sostenibilitat social i econòmica. Això les posa davant d'una profunda reflexió sobre el projecte comunicatiu fundacional, incloent les formes de producció de continguts des d'una perspectiva de les bones pràctiques, la relació amb la

comunitat incorporant la diversitat que la conforma i dinàmiques internes de treball que impliquen la col·laboració entre treballadors i voluntaris. Tot això sota el paraigua de la realitat local, la gestió econòmica, l'adequació tècnica i els marcs legals que marquen les restriccions i les oportunitats d'actuació.

Els aspectes relacionats amb l'acollida i la integració de la immigració a les comunitats locals, així com amb la promoció del diàleg i la convivència dels nousvinguts amb la població autòctona, no havien format part del nucli central de preocupacions de les emissores municipals durant els anys 80 i 90. El seu naixement i expansió va tenir lloc en un període en què ja s'havia acabat el moviment migratori dels anys 60 i 70, i encara no havia arribat la segona gran part d'aquest moviment provinent de fora de les fronteres de l'estat espanyol, a la primera dècada dels 2000. En canvi, avui dia la integració de la immigració i la promoció de la convivència haurien de ser d'una qüestió central i ineludible en la política de programació i elaboració de continguts de qualsevol emissora municipal, donada la gran rellevància que té aquesta problemàtica en la immensa majoria de municipis catalans.

Dins de l'estudi hem analitzat els programes que han guanyat el premi de la Mesa per a la diversitat en l'Audiovisual i en el marc les línies editorials de les seves ràdios. En una primera fase del projecte es va revisar la bibliografia general i específica sobre el tema; després a partir d'aquesta revisió dels indicadors establerts pel premi de la Mesa per a la Diversitat en l'Audiovisual es van elaborar els indicadors per a l'anàlisi dels programes: a) normalització de la diversitat cultural, b) diversificació de la diversitat, c) relacions dins de la diversitat i d) des-dramatització de la immigració. Per definir la mostra es van seleccionar 11 programes a partir dels següents criteris: a) que haguessin participat en el premi de la Mesa per a la Diversitat; b) que hagin resultat guanyadors; c) aquells

programes que no sent guanyadors representen un sector d'interès per a la recerca com a joves (Boca Ràdio), associatiu (Ràdio3 Sants) i la xarxa de producció (La Xarxa).

En una segona fase es van realitzar les entrevistes en profunditat amb productors i directors de les ràdios dels programes seleccionats. Aquestes entrevistes van permetre conèixer amb més detall com és el treball d'aquestes ràdios en la quotidianitat i de quina manera donen participació als col·lectius que formen part de la comunitat. En alguns casos també ens va donar informació de per què alguns dels programes analitzats ja no estan a la graella de programació.

A partir de aquesta anàlisi hem elaborat un document que proposa 10 punts per treballar la producció radiofònica i l'atenció a la diversitat.

1.-Títol del projecte de recerca

Contribució dels mitjans a la creació i el sosteniment d'espais de diàleg i cohabitació de les persones immigrades. Anàlisi de bones pràctiques de les ràdios municipals de Catalunya.

2.-Adscripció temàtica

Pluralisme i diversitat: metodologia d'anàlisi de tertúlies d'opinió. Encara que no tots els programes que s'analitzaran dins d'aquesta recerca són tertúlies d'opinió la considerem necessària ja que permetrà el desenvolupament d'un manual amb suggeriments i propostes per al pluralisme i la diversitat aplicables dins de les ràdios de proximitat i del sector audiovisual en general.

3.-Justificació

Un repte plantejat en el Llibre Blanc de la Ràdio Local Pública (2008) per a aquests mitjans de proximitat és el de “tenir un paper actiu per començar a preparar un marc de bona relació i convivència positiva amb la població immigrant. No és un problema recent, però això no impedeix que en general hi hagi un desconeixement mutu molt gran entre els dos col·lectius”. És justament la ràdio municipal la que està en millors condicions per afrontar aquest repte, en la mesura que la comunitat, tant autòctona com immigrant, s’hi pot veure reflectida en la seva vida quotidiana, propiciant el diàleg i la convivència entorn dels temes comuns que conformen la seva agenda ciutadana, i també com a espai on els conflictes poden trobar possibles solucions.

Actualment existeixen 268 ràdios municipals en funcionament a Catalunya (MINTUR, 2015) promogudes per municipis de totes les dimensions, la qual cosa els permet una gran cobertura del territori.

Les ràdios municipals han produït una sèrie de productes radiofònics tenint a la immigració com a eix central, els quals pretenen ser espais de diàleg on tant els immigrants com els autòctons es coneguin, comparteixin experiències i avancin cap a la integració. Diversos d'aquests productes han estat reconeguts com a bones pràctiques de comunicació per a la diversitat per la Mesa per a la Diversitat en l'Audiovisual de Catalunya a través d'un premi anual que lliura aquesta institució des de l'any 2009. Fins al 2017 s'han dut a terme nou edicions d'aquest premi. Donada la importància de l'existència d'aquest tipus d'espais, és molt rellevant analitzar i avaluar aquests programes a través d'una metodologia científica que permeti crear un conjunt de línies o propostes de treball que, partint de la pràctica acumulada en els darrers anys, i puguin estimular futures produccions radiofòniques que responguin a les orientacions promogudes pel

Consell de l'Audiovisual de Catalunya i la Mesa per a la Diversitat en l'Audiovisual en matèria d'integració de la comunitat a través del diàleg i la convivència.

4.- Objectius

Objectiu General

Analitzar i avaluar les bones pràctiques de les ràdios municipals de Catalunya en matèria d'integració de la immigració i de creació d'espais de diàleg i cohabitació entre la població immigrada i l'autòctona.

Objectius Específics

- Identificar els espais radiofònics de les ràdios municipals catalanes que hagin destacat en els últims anys per la posada en marxa de bones pràctiques en matèria de promoció de la integració, el diàleg i la convivència entre població immigrada i autòctona.
- Analitzar les polítiques de programació de les emissores municipals on s'han implantat les bones pràctiques.
- Identificar els elements concrets de foment del diàleg i la cohabitació presents en les bones pràctiques que s'han posat en pràctica en la programació de les ràdios municipals catalanes.
- Avaluar les dinàmiques de producció de continguts de les bones pràctiques seleccionades.
- Comparar els elements de bones pràctiques presents als diversos programes seleccionats.
- Elaborar un manual o document de referència per estimular les bones pràctiques a les ràdios municipals de Catalunya en matèria de promoció de la integració, el diàleg i la convivència entre la població immigrada i l'autòctona.

5.- Marc lògic conceptual

No podem parlar del nostre objecte d'estudi sense reflexionar primer sobre la situació de la ràdio avui dia. Enmig d'una de dinàmica canviant i en constant transformació producte de la presència de les noves tecnologies de comunicació, se'ns planteja l'interrogant de si la ràdio segueix sent un mitjà de comunicació amb alta incidència en els diferents sectors de la societat i que per les seves característiques de portabilitat i gratuïtat gaudeix d'una audiència significativa (Gutiérrez, Garcia i Mateu, 2011). Pel que fa a la ràdio local, la seva condició d'estar immersa en les localitats i municipis fa que tingui una vinculació més directa amb la vida quotidiana de les persones, de la qual cosa també es desprèn una altra pregunta: fins a quin punt la ràdio local és un mitjà de comunicació que promou la convivència i en quina mesura és escoltada i utilitzada com un espai de diàleg pels membres de la comunitat i especialment per la població immigrada? Ja que entenem que això hauria de ser un dels principals objectius (Chaparro, 2014).

Avançant sobre aquest tema, en el cas de Catalunya hem trobat diferents recerques sobre el desenvolupament de les ràdios locals i les seves dinàmiques, tant de producció de continguts com de vinculació amb els sectors socials (Esteve, 1982; Berrio i Saperas, 1983; Farré, Escartín i Casado, 1986; Moragas i Corominas, 1988; Coromines, Díez i Bergés, 1999; Gutiérrez, Garcia i Mateu, 2011, García, 2013; Franquet, i Monclús, 2014). En els seus enfocaments desenvolupen idees i conceptes sobre el denominat Tercer Sector, el caràcter de proximitat de les ràdios, la seva pertinència com a mitjans locals, i el tractament de temes que afecten directament la convivència i la integració de les persones immigrades.

Per començar qualsevol anàlisi sobre els continguts radiofònics és indispensable conèixer en profunditat els estudis sobre el discurs de la ràdio, àrea en la qual hi ha hagut un important debat teòric, el qual hem estudiat per establir una certa unitat de criteris sobre

el que s'entén per gèneres radiofònics, llenguatge radiofònic i formats. Aquest debat no està resolt; no obstant això els treballs realitzats en aquest sentit ens ajuden a construir les bases que ens permeten investigar els discursos radiofònics des de la perspectiva proposada en la nostra recerca. Hem consultat especialment els treballs produïts a Iberoamèrica que han intentat construir un cos teòric sobre la ràdio, entre els quals destaquen Mario Kaplún (1978; 1983; 1987; 1999), Ángel Faus (1973) i altres autors que van aportar elements per a la discussió sobre els gèneres radiofònics (Balsebre 1996, 2001; Martínez-Costa, 2005; Martínez-Costa, M., & Díez, R. 2005; Martínez-Costa, M., & Herrera, S. 2004; Merayo, A. 1992, 2001, 2002; Prado, I. 1981; López 2004) i els formats (Alves, W. 1988; Rodríguez Brandao, C. 1984; Gutiérrez, Geerts, Macassi 1997). Aquesta revisió ens ha permès establir criteris de valoració, i una classificació de gèneres i formats presents als programes.

La ràdio també ha tingut un component significatiu en l'àmbit educatiu i comunitari involucrant-se directament en els processos d'integració i transformació social en determinats contextos socioculturals. En aquest sentit, s'han desenvolupat línies de recerca i producció teòrica en l'àmbit del que es coneix avui dia com educació i comunicació comunitària (Mayugo, 2015; Campoy i Mayugo, 2015) que hem considerat importants per a la nostra recerca encara que no estaven inclosos en el nostre plantejament inicial.

Els continguts dels mitjans són una representació de les relacions i les vivències de la societat que es presenten amb cert grau de ficció i que en certa mesura poden constituir una comunitat imaginada (Anderson, 1993), fins al punt que no solament es dibuixen les relacions sinó que poden generar importants vincles no existents en la realitat (Lipmann, 2003 [1922]). També són considerats com els principals agents d'influència en la creació i el manteniment de determinats valors, el reforç d'actituds i models de comportament, la

qual cosa provoca un poder sobre les relacions socials: la cohabitació, la integració i la convivència. A més existeix una idea que els mitjans han de complir un paper d'enfortiment de la democràcia i ser els que garanteixin la veritat i promoguin el bé comú (Chaparro, 2014), encara que també hi ha una consciència que els mitjans i especialment els grans mitjans de comunicació es troben en una dinàmica, com indica Chaparro, d'estar entre la governamentalització i la corporativització de les agendes informatives, sent pocs els mitjans que es comprometen amb propostes per a la promoció de la convivència i la integració en una societat multicultural. En aquest sentit ens interessa constatar que són els mitjans locals els que han contribuït de manera més decidida en l'enfortiment d'aquests elements de construcció de ciutadania.

Los medios públicos locales por su proximidad se han convertido en muchos casos en canalizadores de la participación ciudadana y muestran su éxito en la medida en que sus contenidos se desgubernamentalicen, siendo parte del Primer y el Tercer Sector (Chaparro, 2014, pág.14).

A diferència d'altres estudis, ens interessa aprofundir no només en les formes de participació de les audiències dins dels programes considerats com a bones pràctiques radiofòniques sinó també en l'existència de veritables espais de diàleg generats des de les dinàmiques de comunicació i producció de les ràdios, ja que considerem que el diàleg, entès des de la seva accepció més bàsica, es refereix a un intercanvi en igualtat de condicions i coneixements entre dos o més persones que permet, a partir de les similituds i diferències, trobar solucions o propostes a temes o conflictes.

Per a aquest estudi entenem els espais de diàleg com un procés de comunicació i cooperació entre diferents actors, en aquest cas prioritzant habitants autòctons i immigrants en la localitat que col·laboren en la identificació i l'aplicació de solucions per al desenvolupament del sistema relacional, optant per un treball col·lectiu i no individual, on tots poden opinar i col·laborar obertament (Raig, 2013).

D'aquí que el gran repte cultural sembla plantejar-se en els nivells de la convivència i en un triangle conceptual que segons Wolton (2004) seria el de la cultura-identitat-comunicació. Tot això ens porta a assumir que en aquest moment s'està vivint un procés de mundialització, com ho descriu Wolton (2004), però que en aquest procés hi ha elements que cal atendre urgentment com és el fenomen de la *cohabitació cultural global*. Aquesta situació en moviment requereix que, en primer lloc, els pobles del món es puguin descolonitzar, ja que certament el passat colonial pesa tant en les antigues potències colonials com als països que encara viuen sotmesos a aquesta estructura de poder (Gilroy, 2008).

Un altre element conceptual que ens resulta d'utilitat per a la nostra recerca és el de *Conviviality* (Gilroy, 2008 [2000]) entès com un procés de cohabitació i interacció. L'autor a partir de la reflexió sobre el Regne Unit, com a país colonial, indica que persisteixen tensions entre la polis, el global i el local, raó per la qual aquesta *conviviality* posseeix un pol local i un altre planetari i reivindica la societat multicultural més enllà de la idea que un estat pugui apropiarse la possibilitat de gestionar solament des de la perspectiva política la *multicultura* en favor de l'interès públic. D'aquí que l'element de la diversitat s'adverteix com un tret d'amenaça o perill des dels estats nacionals amb forta arrel colonialista ja que l'estat colonial prefereix l'homogeneïtat que la diversitat, perquè acceptar la multiculturalitat implica entrar a comprendre els complexos engranatges contemporanis de les relacions socials.

Els mitjans de comunicació són molt potents en la creació dels imaginaris col·lectius, ja siguin positius o negatius, a més del enfortiment del estereotips i prejudicis:

Molts estudis han analitzat la premsa, i les conclusions a les quals han arribat destaquen un cert nombre de mancances. Aquestes tenen unes causes específiques, lligades a la complexitat del fet migratori, però també a la subjectivitat intrínseca

del periodisme. Unes mancances que també provenen de la lenta adaptació dels mitjans de comunicació als canvis, en especial de la mercantilització creixent de la informació, de la concepció, la notícia que privilegia la polèmica i el conflicte, de la cobertura eventual i no contextual de l'actualitat, o d'una doctrina de la proximitat que tendeix a marginar l'aspecte internacional (Marthoz, 2012, pàg. 31).

Sobre la representació de les persones immigrades en els mitjans de comunicació hi ha hagut importants estudis, com per exemple: *Racismo y análisis crítico de los medios* de Teun Van Dijk (1997); “Construyendo imaginarios, identidades, comunidades: el papel de los medios de comunicación” de Dolors Comas d’Argemir (2008) i “¿Qué hay de nuestro aquí? Cómo se perciben en los medios algunas minorías residentes en Cataluña” de Iolanda Tortajada, (2009).

Efectivamente, en los programas informativos de radios y televisiones las personas inmigradas aparecen como problema o como víctimas. En los de ficción o de entretenimiento su presencia y el tratamiento que se les da es muy variable. En todo caso, la población inmigrada se asocia frecuentemente a hechos delictivos, perturbadores o, como mínimo incómodos, desde crímenes, robos y violencia, a drogas, problemas en la regularización, sobreocupación de viviendas, dificultades en las escuelas, saturación de la sanidad, así como conflictos por cuestiones religiosas o vecinales. En ocasiones se asocia también al terrorismo internacional y al integrista. Los aportes positivos de esta parte de la población quedan ocultos en el bosque de informaciones problematizadoras (Comas, 2008, pág. 197).

Davant d'aquesta situació, on les persones immigrades apareixen en els mitjans de comunicació com a víctimes o culpables i que reben en el millors dels casos una actitud paternalista i assistencialista de les persones que produeixen els continguts dels mitjans, ens plantejem la següent pregunta: de quina manera es poden canviar aquests enfocaments? Segons explica Marthoz (2012) és en l'àmbit de la política editorial on podrien generar-se aquests canvis tant en el funcionament dels mitjans com en el

tractament dels continguts. Ja sabem que aquesta tasca és molt difícil d'aconseguir, sobretot pels grans mitjans de comunicació, ja que afectaria els seus interessos. En aquesta realitat són els mitjans locals els que han de prendre la decisió d'assumir una consciència d'aquests temes i el seu tractament, és una veritable urgència per la seva proximitat a la gent de la comunitat.

En els cas de les ràdios locals que no disposin de recursos econòmics per realitzar la seva tasca de producció, és necessari tenir en primer lloc una política editorial on s'assumeix amb responsabilitat continguts relacionats amb les persones immigrades, la seva integració i convivència en la comunitat d'arribada. Per aquesta feina hi ha diferents estratègies, com per exemple: comptar amb un grup gran d'experts que puguin assessorar la ràdio en aquesta línia, capacitant periodistes i locutors en temes de migració, integració, convivència i llenguatge inclusiu. Però sobre tot, incorporar el major número de voluntaris de tots els col·lectius perquè puguin participar d'alguna manera en la producció de la programació de la ràdio.

6.-Metodologia

Per dur a terme l'estudi es van utilitzar les següents tècniques de recerca:

1. Anàlisi de la documentació generada per la Mesa per a la Diversitat entorn al premi a les bones pràctiques en matèria de promoció de la diversitat que convoca anualment.
2. Anàlisi de tots els programes que s'han presentat a alguna de les convocatòries d'aquest premi (que constitueixen la mostra de l'estudi).
3. Lectura i anàlisi de la documentació generada per les emissores objecte d'estudi i les respectives corporacions municipals en què es defineixen objectius de política de programació adreçats a promoure la integració, el diàleg i la cohabitació.

4. Entrevistes en profunditat amb els directors/directores de les emissores implicades i amb les persones encarregades d'elaborar els programes seleccionats.
5. Observació participant: presència de la investigadora principal, Mónica Marchesi, durant la fase de producció i enregistrament/emissió d'una selecció de programes, identificats com a especialment significatius pel que fa a l'objecte d'estudi.

7.- Anàlisi dels programes presentats a les diverses convocatòries dels premis de la Mesa per a la Diversitat

Mostra i indicadors

Per a aquest estudi es van escollir 11 experiències radiofòniques que representen dos dels tres sectors que existeixen de ràdios locals a Catalunya: ràdios locals públiques i privades i ràdios comunitàries de l'anomenat Tercer Sector. En el nostre cas hi ha representació del primer i tercer sector. S'han analitzat les emissions presentades al Premi de la Mesa per a la diversitat en l'Audiovisual dels programes guanyadors, també s'ha fet una excepció amb els programes de dos ràdios que s'han seleccionat per la singularitat de la seva programació i la seva vinculació comunitària. En alguns casos és un sol programa i en altres són varis.

Quadre 1 – Programes seleccionats per a l'anàlisi

Nº	Nom de la Radio	Propietari/Característiques	Sector	Nom del Programa	Gènere	Periodicitat	Duració	Any
1	Ràdio Cubelles	Ajuntament de Cubelles Asociación por Derecho Propio	Ràdio Municipal	Barreja't amb mi	Divulgatiu	Setmanal	30'	2008
2	Ràdio Ciutat de Badalona	Ajuntament de Badalona	Ràdio Municipal	Nines Russes	Magazín	Diari (Dilluns a Divendres de 19 a 21h.	120'	2009
3	Ràdio Arenys	La Regidoria d'Igualtat i Arenys.Org	Ràdio Municipal	Els 5 cantons	Divulgatiu	Setmanal (Dimecres de 20 a 21h)	58' 21"	2010
4	Mataró Ràdio	Ajuntament de Mataró (Un programa de la Associació musulmana Al Quahda i Forjadores de la Vida)	Ràdio Municipal	Per tot el món	Magazín	Quinzenal (Divendres de 18h)	60'	2011
5	Ràdio Esparreguera	Ajuntament d'Esparreguera i la Regidora de Nous Catalans	Ràdio municipal	Mosaic	Divulgatiu	Mensual	60'	2012
6	Olesa Ràdio	Ajuntament d'Olesa de Montserrat	Ràdio Municipal	La tertúlia del Fòrum	Debat-Tertúlia	Puntual	54'	2014
7	Ràdio Mollet	Ajuntament de Mollet	Ràdio Municipal	Annour	Magazín	Setmanal	24' 54"	2015
8	Ràdio 4	RNE	Ràdio Pública	Món possible	Divulgatiu	Setmanal		2016

9	Sants 3 Ràdio	Secretariat d'entitats de Sants, Hostafrancs i la Bordeta i del Centre Social de Sants.	Tercer Sector	Xerrem de festes	Divulgatiu	Setmanal	20' x 27 : 9h	2011
10	La Xarxa	Plataforma La Xarxa	Ràdios municipals i locals	Tots x tots "Veus de la Mediterrània"	Entrevistes	Quinzenal	20' x 4: 80'	2012
11	Ràdio Boca Ràdio	Associació Juvenil d'Amics de la Ràdio a Horta-Guinardó (AJARHG)	Tercer Sector	Boca orella	Debat	Puntual	90' 51"	2014
12	Ràdio Pakcelona	Associació de Pakistanesos a Espanya	Tercer Sector	Pakcelona	Divulgatiu	Diari	-	2011

Font: elaboració pròpia

Indicadors

En relació amb els indicadors, en el següent quadre presentem cadascun dels elements que ens permeten realitzar l'anàlisi relacionada amb la normalització de la diversitat cultural, diversificació de la diversitat, relacions dins de la diversitat i la des-dramatització de la diversitat a través del discurs.

Quan es parla de la normalització de la diversitat cultural, ens referim a la representació dels diferents col·lectius dins de la seva convivència quotidiana i les seves maneres de cohabitar. La diversitat cultural es pot valorar a partir de trobar en les produccions audiovisuals actors que tinguin diverses procedències, edats, sexes i altres característiques diferenciadores. El tercer indicador es refereix a com es relacionen els diferents col·lectius i de quina manera fan els seus vincles afectius i associatius entre ells i amb els autòctons. Per l'últim, la desdramatització de la immigració és la que permet la comprensió dels processos migratoris de les persones des de una perspectiva multifactorial i no solament des de l'habitual representació dels immigrants com a víctimes que generen actituds paternalistes per part dels diferents sectors d'autòctons (periodistes, productors, locutors, directors de mitjans de comunicació, polítics, entitats migratòries, entre altres).

Quadre 2- Indicadors sobre la diversitat

Normalització de la diversitat cultural	Diversificació de la diversitat	Relacions dins de la diversitat	Des-dramatització de la immigració
Temàtica	Edat	Nosaltres diversos	Victimista – Paternalista
Fonts/Actors	Sexe	Els “altres”	Plantejament Divers
Discurs	Discursos i opinions diferents	Relacions i vincles (Diversos/Diversos, Diversos/Autòctons i Conflictes)	

Imatges sonores	Imatges i discursos homogenis		
Llengües	Visibilitzar la diversificació sociocultural		
Re-presentació			

(Font: elaboració pròpia sobre la base de Boira, 2008)

INDICADORS 1							
Nom del Programa	Data i Duració	Normalització de la diversitat cultural					
		Temàtica	Fonts/Actors	Discurs	Imatges Sonores	Llengües	Re-presentació
Barreja't amb mi	37' 02"	1.- Es parla de Nicaragua, la seva geografia, els seus costums i les seves dones 2.- La història d'una dona nicaragüenc que viu a Catalunya des de fa molt anys 3.- La vivència d'una dona catalana, Katy Vinyals, qui des de la seva quotidianitat promou el viure amb persones de qualsevol part del món.	Les conductores del programa donen informació sobre Nicaragua relacionada amb la geografia, història, festes tradicionals, costums i menjars típics del país. També expliquen les similituds i diferències amb Espanya en relació amb la geografia.	1.- Informatiu 2.- Testimoni 3.- Testimoni	Hi ha diversitat dins del discurs quan es parlen diferents aspectes de Nicaragua i sobre tot perquè el fa una dona originària d'aquest país. En la segona secció del programa aquesta dona ofereix tot els detalls de la seva història que va començar fa 20 anys quan va arribar a Catalunya i en la tercera part és una dona català que dona la seva experiència de relacionar-se amb persones d'altres llocs del món.	Una de les conductores del programa saluda i en algunes ocasions parla en castellà i després el tradueix al català. L'altra parla sempre en castellà. La convidada catalana sempre parla en català.	Hi ha representació tant d'una persona immigrada com d'una autòctona, a més l'espai radiofònic s'anomena "espai de convivència".
Nines Russes	120'	1.- Nou projecte de l'Espai jove de converses interculturals 2.- Propostes per conèixer Badalona i als badalonins activitats destacades 3.- El semàfor un projecte de l'escola de	1.- Dolors Sabaté de l'Espai de converses interculturals 2.- Benis. Una de les quatre noies que participen amb el Consorci Badalona Sud en	1.- Informatiu 2.- Testimoni 3.- Informatiu 4.- Testimoni 5.- Testimoni-Informatiu 6.- Testimoni 7.- Informatiu 8.- Testimoni	1.- Es busca aconseguir nous voluntaris per participar a les activitats que desenvolupen l'espai jove de converses interculturals	1.- Es dona molta importància a l'aprenentatge del català 2.- S'utilitza un llenguatge inclúsiu i respecte quan es parla de les persones	1.- Encara que és l'experta catalana la que parla sobre les noies paquistaneses es dona molta importància a que quedi clar que els països no són

Nines Russes		cultura de pau de Catalunya que permet conèixer la evolució dels conflictes armats 4.- Experiència de cooperants que ha estat al Senegal- Setem 5.- Es parla de la situació de la dona dins del món gitano 6.- Setmana de la solidaritat a Badalona on els joves solidaris són els protagonistes 7.- Proposta d'un metge molt destacat a Badalona 8.- Es parla de les peculiaritats del Marroc.	l'assessorament a noies paquistaneses que viuen a la localitat 3.- Marta Solé, tècnica de "Quedem" d'Omnium Cultural 4.- Nuria Castell Tordall, cooperant de Setem al Senegal 5.- Emilia Claveria Borjas, vicepresidenta de la Federació de Associacions Gitanes de Catalunya 6.- José Cortes, tresorer de la Federació 7.- Felipe Hernández, secretari de la Federació 8.- David Rius, Jenifer Ruiz i Carlota Santos, col·laboradors del programa 9.- Chus Blanco, representant d'Adsur.	9.- Testimoni-Informatiu 10.- Testimoni-Informatiu	2.- Es parla en primera persona sobre l'assessorament que es dona a noies paquistaneses que viuen a Badalona i que haurien de sortir per treballar, aprendre català i moure dins de la ciutat 3.- Es parla de diferents activitats que es va fer o es fan a Badalona on participen persones de diferents llocs del món i autòctons. La intenció es dar a conèixer la localitat i obtenir una ciutat més cohesionada 4.- S'explica l'experiència que va tenir una noia catalana al Senegal com a cooperant. 5.- Es parla del canvi que s'ha donat dins del món gitano en relació amb la dona i el seu rol 6.- Els homes gitanos convidats al	immigrades però hi ha vegades on sembla molt institucional 3.- La noia cooperant té un llenguatge respectuós del altre i un to d'agraïment per la possibilitat d'estar a un lloc meravellós com el Senegal però es clar que no es tracta d'una relació sinó d'una visita temporal 4.- Es parla en primera persona des de l'experiència d'una dona gitana qui explica els canvis que s'han fet però sobre tot la importància de canviar els estereotipus de la dona gitana amb un llenguatge reivindicatiu i de valors 5.- S'utilitza un llenguatge	homogenis i que existeix la diversitat dins de qualsevol cultura 2.- La que parla es una noia paquistanesa qui explica la seva experiència assessorant a altres noies paquistaneses sobre temes laborals, culturals i lingüístics 2.- Es parla amb naturalitat sobre les situacions que es presenten quan es fan les activitats d'integració no obstant això falta l'explicació directa dels participants 3.- No existeix una representació perquè la relació va ser molt fugaç i només es parla de les primeres impressions d'una noia que va per primera vegada
----------------------------	--	--	--	---	--	---	--

Nines Russes			10.- Camila Barietti, Alison Masieta, Ainoa García, membres de l'Associació Rotllana 11.- Lumer Dart, col·laborador del programa / Dr. Fernández, metge del CAP Sant Roc 12.- Abdelacrim Latiffi, col·laborador del programa.		programa també parlen de la seva visió sobre els pensaments dels homes gitanos davant dels canvis de rol de les dones gitanes i les relaciones dins de l'associació 7.- Dins de la setmana de la solidaritat, s'explica l'activitat que es fa sobre els joves i s'utilitza el documental a Badalona 8.- Els joves que participen dins de l'activitat de la setmana de la solidaritat expliquen la seva experiència sobre la producció de documentals audiovisuals on es parla sobre racisme davant dels nouvinguts 9.- Es parla de la relació que es dona dins del centre d'atenció primària entre el metge i les	inclusiu incloent els conflictes que es presenten quan comença la relació entre els nouvinguts i autòctons 6.- El llenguatge és molt respectuós quan es parla dels pacients pakistanesos que assisteixen al CAP i a més el entrevistador és pakistanès per la qual cosa la relació es dona entre iguals 7.- El que parla és un marroquí i el seu llenguatge és positiu i amb reconeixement dels valors que té aquest país però no s'explica la relació entre els marroquins i els autòctons.	com a cooperant al Senegal 4.- Encara que no es tracta d'una relació de diversitat és un discurs que busca presentar una representació distinta de la dona gitana i els nous rols que ha obtingut en els últims anys 5.- Es una representació molt propera a la realitat perquè s'inclouen les coses bones i les dolentes 6.- L'entrevistador certifica que la representació que es fa dels pakistanesos es sembla molt a la realitat no obstant això hi ha més presència de les diferències que de les similituds però es fa un intent de explicar que
----------------------------	--	--	--	--	--	---	--

Nines Russes					persones immigrades del Pakistan 10.- Es dóna informació sobre el Marroc.		moltes de les accions o coses que fan els pakistanesos també la farien els catalans si es anessin a treballar al Pakistan 7.- Quan es parla del Marroc no s'arriba a fer una representació perquè es donen principalment dades sobre el país i les raons del perquè emigren els marroquins a Catalunya. Es fa una comparació entre el sistema de salut de Badalona i el Marroc.
Els 5 cantons	58' 21"	1. Projecte Disi Participa realitzat per la regidoria de igualtat de l'Ajuntament d'Arenys de Mar (Trobades amb les famílies que venen d'altres parts del món) 2. Espai Lila és un lloc on la gent pot consultar sobre	1. Josefina Altès Fundació Salut i Família. 2. Maribel Llescas. Regidora de igualtat de l'Ajuntament d'Arenys de Mar	1.- Informatiu 2.- Informatiu 3.- Informatiu 4.- Informatiu	1.- La convidada és membre de la Fundació Salut i Família, coordina el projecte i explica el que s'ha fet dins del projecte des de fa 2 anys 2.- Expliquen el que fa l'espai Lila	En el programa es parla amb respecte de les persones immigrades però amb un llenguatge de nosaltres i els altres encara que un dels convidats	En el programa 3 dels 4 convidats són experts (catalans) quins parlen dels projectes i accions que faran per als estrangers des de l'Ajuntament d'Arenys de Mar i

		igualtat, dones i persones immigrades 3.Xerrades sobre el Dol migratori 4.La importància del Llenguatge no verbal.	3.Laura Espinasa tècnica de participació 4.Abdelkader El Kadiri Bellahyan 5.Marga Monfort.		3.- Es parla de la xerrada i tallers sobre el dol migratori.	és d'origen marroquí.	el 4t convidat també parla com expert però amb un llenguatge més proper per la seva experiència com a fill d'estrangers.
Per tot el món	51' 23"	En el programa es parla de la Copa del món de futbol i els conductors donen informacions i opinions sobre aquest esdeveniment i aquesta disciplina esportiva. Fan comentaris sobre la relació entre els mitjans de comunicació i la copa del món com a una oportunitat per la pau.	8 joves de diferents nacionalitats condueixen el programa que està organitzat en diferents seccions.	Informatiu i d'opinió acompanyat de músiques del món. Es combina informació del esdeveniment amb temes polítics, històrics i curiositats de altres copes del món i del futbol.	Els joves fan un intent per transmetre diversitat d'informacions sobre el futbol i les copes del món a través de la música i de petits comentaris preparats prèviament per ells mateixos.	En el 90 per cent del programa es parla en castellà, només una noia ho fa en català no obstant això no existeix cap problema de parlar en una altra llengua segons ells mateixos.	És una representació interessant perquè parlen dones i homes joves de temes d'interès general però des del punt de vista de producció radiofònica falta més pre-producció i diversitat de formats.
Mosaic	Resum / 1 h 05'	3 Blocs 1.- Informacions des de la Regidoria i el regidor del per què del programa. Activitats que s'han fet al voltant del programa i informacions varies. 2.- Tertúlies que s'han fet amb els convidats i exemples de bones practiques.	1.- Joves de Romania, Marroc i Colòmbia. 2.- Tertúlia amb persones que treballen i tenen en comerços. Ells són xinesos, paquistanesos, marroquins. 3.- Espais on es parla de festes culturals.	1.-Testimonis 2.- Informatiu 3.- Testimonis Es dona informació sobre la festa del sacrifici (Marroc) 4.- Bones practiques dins del poble.	Els convidats al programa expliquen la seva experiència a Catalunya i parlen sobre diferents aspectes de la vida quotidiana i laboral, festes culturals i els serveis sanitaris, específicament a la localitat d'Esparraguera.	1.- En diferents moments del programa es parla de la importància de la llengua per a la integració 2.- Informació útil pels estrangers al moment de obrir un negoci.	1.- Una conversa amb les persones immigrades. 2.- Totes les situacions i actors es presenten amb normalitat (Es fa referencia que tots els habitants de la localitat han de complir les normes i lleis

		3.- Microespai sobre la diversitat cultural Vivim Junts el qual ha sigut fet per la Direcció General per la immigració.	4.- Una mostra d'un programa sobre un taller del servici sanitari per noies nouvingudes.				siguin estrangers o autòctons).
La Tertúlia del Fòrum	22-02-14/ 54' 07"	Conflictes Síria-Ucraïna-Veneçuela	Un Sirià- Una Ucraïnesa-Un Argentí que va viure a Veneçuela.	Testimoni (Sirià) – Testimoni (Ucraïna) Antropòleg (Mediador) Notícies (Conductor)	Les mateixes persones immigrades parlen de la situació del seu país.	Es parlar de ells i nosaltres	La presencia de gent dels països dels que es parla es important
Annour	24' 54"	1.- El significat i la realitat sobre el Ramadà	1.- Carles Peña (Conductor) 2.- Naduah Harub, col·labora	Informatiu	El conductor i la seva col·laboradora són els que expliquen tot el relacionat amb el ramadà i sobre tot la dona es qui parla des de la seva experiència com a musulmana.	És un llenguatge proper i amb molta seguretat perquè la col·laboradora utilitza el seu coneixement i la seva vivència	Hi ha una representació de la cultura musulmana des de la quotidianitat i en primera persona.
Món possible. Maig 2016	3 programes 28-05-2016/ 58'13"	Programa 1 1.- Es parla de la situació que han viscut els primers refugiats que arriben a Espanya fugint de la guerra i de les dificultats que han travessat aquestes persones al llarg del camí abans d'arribar a Espanya. També es plantegen els últims esdeveniments i maltractaments que han	1.- Gemma Poca, testimoni (infermera voluntària) 2.- Esther Serra. Cooperant. Testimonio 3.- Miguel Pallares, president de la Comissió Catalana de Ajuda als Refugiats 4.- Oriol Illa, president de la	1.- Informatiu (testimoni) 2.- Informatiu (testimoni-entrevista) 3.- Informatiu (entrevista)	La conductora posa en context la situació de les primeres persones en qualitat de refugiades que arriben a Catalunya. En la primera part es presenta un testimoniatge d'una cooperant catalana el testimoniatge de la qual s'hi havia fets viral sobre el desallotjament d'un	Catalana i castellana es combina sense problemes.	La periodista entrevista a cooperants de l'àrea de salut i experts que parlen de la situació de les persones refugiades. Tots els entrevistats d'aquesta part del programa

		rebut aquestes persones en els diferents camps de refugiats en els quals han estat.	Taula del Tercer Sector Social 5.- Síndic.		camp de refugiats. Posteriorment a través d'una estratègia de testimoniatge-entrevista amb una cooperant espanyola que va estar acompanyant a una família Síria mentre van ser desallotjats el camp on es trobaven. També es conversa amb un expert que parla sobre la problemàtica i de com és la situació dels primers refugiats que han arribat a Catalunya.		són autòctons i parlen de l'altre des del coneixement i l'experiència que ells tenen com a experts de la situació que s'està vivint a Síria. En la segona part s'analitza més un tema nacional sobre l'augment de les xifres de pobresa i risc d'exclusió a Espanya.
Món possible. Novembre 2016	5-11-2016/ 56'15"	Programa 2. Novembre 2016 1- Es parla de la situació dels Centres de Internament de Estrangers en Barcelona i de la necessitat de tancar aquest centre.	1.- Andrés García Berri. Advocat de la Plataforma Tanquen el CIE . 2.- Javier de Lucas. Expresident de la Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat. 3.- Xavi Segura. Periodista presenta una crònica de el tema	1.- Informatiu 2.- Informatiu 3.- Informatiu 4.- Informatiu	La conductora fa entrevistes a especialistes en els temes tractats i parlen els temes específics amb cadascú dels convidats. En la primera entrevista es parla de la problemàtica del CIE a Barcelona i la situació de violació dels drets humans que denuncia la	La conductora i el primer entrevistat parlen en llengua catalana, el segon entrevistat parla en llengua castellana i la conductora en llengua catalana (es canvia de una llengua a l'altra sense cap problema).	Bàsicament el programa és realitzat per una periodista que realitza entrevista a experts. Els immigrants són representats a partir del coneixement que tenen els experts sobre els retinguts al Centre d'Internament d'Estrangers.

			que es tractarà como es la pobresa energètica. 3.- Jordi Subirana 4.- Oriol Jiménez, de Eco Serveis.		Plataforma Tanquen el CIE. L'especialista parla de com viuen les persones estrangeres detingudes en el CIE. En segon participant parla de la il·legalitat de la existència del CIE.		En la segona par se ofereix una entrevist on es para sobre la pobresa energètica.
Món possible. Desembre 2016	3-12-2016/ 56'10"	Programa 3. Desembre 2016 La primera part del programa parla sobre els seixanta anys del tractat de Roma i les preguntes principals són: Què Europa tenim i quina Europa volem? Té futur la Unió Europea? En la segona part la locutora realitza una entrevista amb una especialista sobre la infància com uns dels col·lectius més vulnerables i que més a sofert les conseqüències de la crisi i les retallades econòmiques.	1.-Fernán Terradellas, Director de la representació de la Comissió Europea a Barcelona. 2.- María Jesús Larios, Adjunta de síndic de greuges de Barcelona.	1.- Informatiu 2.- Informatiu	La conductora fa un introducció a cadascun dels temes i després desenvolupa una entrevista formal amb preguntes i respostes a dos especialistes sobre el tema.	Llengua catalana	La periodista que conduex el programa fa una introducció al tema i comença la dinàmica de preguntes i respostes amb l'expert. Es parla dels refugiats com un problema i incapaços de resoldre. Segons l'expert la solució al tema dels refugiats ha de ser un a resposta col·lectiva. L'expert discrimina entre refugiats i immigrants quan categoritza que és més terrible que

Món possible Desembre 2016						els desplaçaments d'africans cap a Europa. Analitzen el problema i valoren alguns acords com a positius. Tot es resol des d'Europa. Veuen la situació com alguna cosa positiu ja que ha baixat el nombre de morts. La periodista i l'expert veuen la problemàtica amb una sensació de competència. En la segona part del programa es parla amb un expert sobre els drets dels xiquets i els adolescents. La mirada que es té dels xiquets és de víctimes que no depenen de si mateixos. Els xiquets són els més afectats per la crisi econòmica, es planteja que els
---	--	--	--	--	--	--

Món possible. Desembre 2016							adults han mantingut en certa mesura el seu nivell de vida mentre que els xiquets no. D'altra banda en els pactes i lleis que emergeixen del polític no sempre han sigut una prioritat. En ambdues parts del programa no s'escolten altres veus d'actors involucrats ja siguin xiquets o refugiats en el programa es parla d'ells.
Xerrem de festes	27 programes de 20'	En el programa participant persones y entitats diverses que parlen sobre festes i celebracions internacionals, nacionals y comunitàries. Es un programa realitzat pel Secretariat d'Entitats de Sants; Hostafrancs i la Bordeta de la Taula Intercultural en col·laboració amb la	Isidre Pérez condueix el programa i parla a gent de diferents orígens sobre les festes de arreu. 1.Cristina - Festes País Basc i Múrcia. 2.- Regina - Festa del Sol de Perú 3. Ernesto - Festes de Bolivia	1.- Testimoni 2.- Informatiu	Es desenvolupa un diàleg en llengua catalana amb persones de diferents llocs d'Espanya i de diferents llocs del món. Es parla de forma espontània on es narren com són les estes i de quina manera s'involucren les persones convidades.	En tots els programes es parla en llengua catalana. L'ús de la llengua catalana per part dels convidats és un dels objectius del programa.	Al programa es convida a una persona perquè parli sobre la festa popular del seu país o regió d'origen. Durant el programa es parla sobre la festa i es valora l'experiència de la persona i la seva participació en la

Xerrem de festes		Coordinadora d'Associacions per la Llengua (CAL).	4. Maria Miró - Festes Argentina 5. Fina - Festes del Bierzo i Suïssa 6. Papemoussa - Festes de Dakar 7. Francesc - Festes de Barcelona 8. Carolina - Festes de Mèxic 9. Josep Manel - Festes La Torrassa 10. Evelyn - Festes de Perú. 11. Teresa - Festes de Sevilla 12. Lourdes - Festes de Vejer de la Frontera 13. Dori Peral - Festes de Ponferrada i de l'Hospitalet 14. Carolina - Festes de Mèxic 15. Kim - Festes de Rwanda 16. Víctor - Festes de Burgos 17. Claudia - Festes de Badia Blanca, Argentina				mateixa. Es parla dels records de la infància i de la relació de les persones amb el seu lloc d'origen.
--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

Xerrem de festes			18. Virginia - Festes populars a Catalunya 19. Dori - Festes de Conca 20. Maria Reneé - Festes de Cali 21. Francoise - Festes de Lion 22. Gerardo - Festes dels morts a Mèxic 23. Mohammed i Miguel - Festes de Mali i Zamora 24. Berni - Festes de Xile 25. Mireia - Festes de Carnaval de Cadis 26. Zuriñe - Festes del País Basc 27. Volodimir - Festes de Ucraïna				
Tots x tots “Veus de la Mediterrània”	15’ Cada programa. Conjunto de 7 programes	1. Eleccions presidencials a Egipte 2. La comunidad marroquí 3. L'Algèria, vista per Oudia Oussedik 4. Les eleccions també arriben a Líbia	Amir Ahmed, president de la Casa Egípcia a Catalunya. Loubna (solament ofereix el seu primer nom per motius de seguretat),	1. Testimoni- Informatiu / Es parla de la situació a Egipte on es faran eleccions properament. 2. Testimoni- Informatiu. Aquestes dues persones parlen	L’entrevistador crea un clima relaxat que permeti parlar espontàniament als convidats. S’escolta diferents veus i accents, la qual cosa fa que es percebi un	En compte de que el conductor del programa s’involucra positivament amb el tema i els convidats sempre es percebi un diferenciació	En un 98 per cent dels convidats són persones immigrades que viuen a Catalunya i procedeixen dels països dels que parlen.

Tots x tots “Veus de la Mediterrània”		5. Palestina 6. Siria la revolució massacrada 7. Tunísia, la primera revolta reeixida	presidenta de la plataforma sirio catalana i Saaky Al Rifai, president de la comunidad siriana a Catalunya. 3. Ahmed Benallal, president de l'Associació La Llum del Nord, i Janat El Harrak, de la Junta del Centre Euro-àrab de Catalunya. 4. Oudia Oussedik, professora i escriptora argelina 5. Fawzi Fates, portaveu de la Casa Líbia a Catalunya. 6. Nabil Al Manzor, cantant d'origen palestí, i Àlex Hinno, portaveu de la Comunitat Palestina a Catalunya.	sobre la situació a Siria i la seva relació amb el seu país d'origen 3. Testimoni- Informatiu/ Els entrevistats parlen de la situació al Marroc i de la problemàtica de viure a Catalunya. 4. Testimoni- Informatiu/ Es parla de la situació de l'Algèria després de les eleccions i la primavera àrab 5. Testimoni- Informatiu/ Es profunditza l'actual situació a Líbia després de la desaparició del interès periodístic d'aquest país, es a dir, si no hi ha notícies conflictives no existeix. També es parla del futur d'una Líbia sense Gadafi. 6. Testimoni- Informatiu/ Es parla de les dificultats de les negociacions entre Palestina i	ambient de diversitat cultural.	<i>entre ells i nosaltres.</i>	
---	--	--	--	---	--	---------------------------------------	--

Tots x tots “Veus de la Mediterrània”			7. Jordi Pedret, Director del Projecte Mediterrani de la Fundació Rafael Campalans y Abir Fekih (mujer), tunisiana, que fa 4 anys que viu a Barcelona i treballa en el sector del turisme. El Centre Euro Àrab de Catalunya participa com a col·laborador del programa.	Israel. També es parla de la història de la Nakba Palestina i de les activitats que es realitzen a Catalunya. 7. Testimoni- Informatiu/ Es parla del procés post-revolucionari a Tunísia i dels avenços en matèria social que ha aconseguit aquest procés. (En aquest cas parlen dues persones l'home més com a expert i la dona com a testimoni). El entrevistador parla més des de la mirada informativa i la majoria dels convidats parlen des de la seva experiència i vivències al seu país i dins de l'entorn familiar.			
Boca orella	90'51''	És un programa amb format de taula rodona. El programa està centrat	En una primera part del programa els convidats	-Informatiu -Testimoni -Opinió	Dos experts autòctons parlen	Es parla en general dels joves i no especialment	Encara que no es tracta d'una relació de

Boca orella		en el racisme juvenil i les seves cares i com afecta especialment a les persones joves.	exposen les idees principals de com el racisme afecta als joves, per a això parlen: -Eva Artigosa (SOS Racisme) - Rita Villà (grup EMIGRA) Posteriorment participen per explicar las seves bones practiques: -Alfredo Cohen (El Parlante) -Iolanda (Trini Jove) 5.-Helena (Casal de Joves Casa Sagnier).	En una primera part parlen experts que expliquen els elements bàsics del tema a tractar sobre el racisme juvenil. En la segona part es descriuen bones pràctiques sobre com treballar contra el racisme.	sobre el tema del racisme juvenil. Dos experts narren experiències de treball amb joves que consideren són bones pràctiques.	dels joves immigrants. Es tracta el tema com una problemàtica global i no com un problema que afecta especialment a col·lectius concrets.	diversitat es busca parlar sobre un tema que afecta als joves en general però que pel que fa als joves immigrants de manera especial.
Ràdio Pakcelona	En el cas d'aquesta ràdio no ha sigut possible escoltar els programes ni establir contacte amb la directiva de la ràdio perquè en aquest moment no existeixen per això no ha sigut possible fer ni l'anàlisi ni la entrevista.						

INDICADORS 2					
Nom del Programa	Diversificació de la diversitat				
	Edat	Sexe	Discursos i opinions diferents	Imatge i el discurs homogeni	Visibilitza la diversificació sociocultural
Barreja't amb mi	Adults	3 dones	Es presenten diferents mirades sobre la immigració la qual cosa enriqueix el discurs sobre la diversitat i a més es planteja que el sortir de la crisi no depèn solament dels autòctons sinó també de les persones immigrades que viuen a Catalunya.	S'insisteix en presentar discursos i perspectives diferents sobre la immigració i les relacions entre els autòctons i les persones immigrades.	Es visibilitza la diversitat que existeix tant a Catalunya com a Nicaragua i es deixa que siguin els protagonistes els que parlin per ells mateixos.
Nines russes	Adults Joves	3 dones 4 dones joves 5 homes 1 home jove	El programa dona diferents punts de vista sobre la diversitat no obstant això sobre tot dona informació sobre les cultures i persones que viuen a Badalona i en el cas de la cooperant la seva experiència al Senegal.	Durant les diferents parts del programa la imatge i el discurs també canvia, en alguns moments es repeteixen els estereotipus però és important destacar el gran esforç que es fa per presentar una mirada diferent.	Al llarg del programa es fa un intent de presentar diferents exemples de situacions i realitat amb les persones immigrades a Badalona prioritzant un discurs informatiu.
Els 5 cantons	Adults	4 dones 1 home	Durant el programa es dona informació sobre els projectes i accions que es fan des de l'Ajuntament de Arenys de Mar el que genera que la informació sigui solament explicativa i de propostes sense donar cap opinió o crítica.	El discurs que es troba dins del programa és políticament correcte perquè es parla de les persones immigrades i els seus beneficis però des de una mirada institucional i de govern.	A l'inici del espai radiofònic es diu que és el primer programa que es fa sobre aquest tema i que forma part d'un projecte més ampli per la qual cosa no es convida a ninguna persona immigrada sinó als membre de l'ajuntament per la qual cosa es una mirada distant i d'avaluació de la situació no obstant això un dels membres de l'ajuntament es d'origen marroquí i parla en

					primera persona i des de la seva experiència.
Per tot el món	Joves	4 homes joves 4 dones joves	Els discursos són principalment informatius i llegits per la qual cosa no generen cap conflicte o diferència entre els conductors.	Encara que hi ha diferents accents i nacionalitats no repercuteix en els continguts produïts els quals són homogenis i amb una mirada estereotipada.	Es fa un intent de visibilitzar la diversitat sociocultural a través de la música i els comentaris però no hi ha una reflexió pròpia darrera que generi aquesta intencionalitat.
Mosaic	Joves Adults	4 dones joves 2 homes joves 7 homes adults 9 dones adultes	Hi ha diferents opinions, discursos i realitats perquè des de el programa es va promoure parlar de la vida de cadascú i els joves i adults van plantejar arguments més enllà de les preguntes fetes per la conductora del programa.	Cadascú va parlar de la seva experiència i això va enriquir el discurs amb diferents veus, accents, arguments i mirades.	Es visibilitza la diversificació sociocultural perquè hi ha dones i homes i tenen diferents nacionalitats i temps vivint a Catalunya.
La tertúlia del Fòrum	Adults	2 homes 1 dona	Les persones que fan el testimoni a vegades diuen coses diferents als que condueixen.	No es parla de la realitat que viuen les persones immigrades a Catalunya sinó dels conflictes que ocorrien en el seu país d'origen.	No es visibilitza la diversificació sociocultural perquè el tema central es mira només des d'un sol punt de vista.
Annour	Adults	1 home 1 dona	Es parla en forma de testimoni per la qual cosa a més de la informació que es dóna de manera clara i senzilla també es trenquen estereotipus i es desmenten rumors sobre la cultura musulmana i especialment sobre la celebració del ramadà.	És un discurs diferent perquè no es parla des d'una mirada negativa i distant sinó propera i explicativa.	Durant tot el discurs es visibilitza la realitat sociocultural musulmana i promoure una millor relació entre les altres comunitats d'immigrants i els autòctons.

Món possible. Maig 2016	Adults	3 dones 2 homes	En la primera part es parla sobre el desallotjament del camp de refugiats d'Idomeni a Grècia i de la difícil situació que estan vivint les persones desallotjades. En la segona part s'analitza els drets socials de les persones ja que les dades sobre pobresa i risc d'exclusió social han augmentat hagut de, entre altres coses, a la disminució dels ingressos. En les dades que s'ofereixen és significatiu l'augment del nombre de nens en situació de pobresa.	Al programa es parlen sobre dos temes. Els refugiats dels camps de Grècia i les primeres arribades de refugiats a Catalunya i Espanya; i en la segona part sobre el risc creixent de la pobresa a Espanya. Les informacions són desenvolupades amb cooperants i experts, és a dir, amb persones sensibilitzades i coneixedores del tema. Encara que expliquen diferents perspectives en el cas del tema dels refugiats són els autòctons, ajudants o experts, els que parlen i enuncien la situació que es viu des del testimoniatge. No es presenten estereotips negatius al llarg de la primera part del programa. En la segona part es planteja la mateixa situació encara que no es parla solament de persones immigrades sinó de nens i com s'ha deteriorat l'ingrés de les famílies hi ha crescut la pobresa.	En la primera part del programa es parla fonamentalment de la crisi dels refugiats i no es planteja el tema de la diversitat, tampoc es consulten altres actors no autòctons o implicats directes. En la segona part del programa s'analitza amb l'expert la problemàtica del creixement de la pobresa a Espanya. Es plantegen els diferents factors socials que comencen a complicar-se a partir de la falta de recursos i de lleis que afavoreixin a l'atenció de les persones de alta vulnerabilitat i risc d'exclusió social. Es planteja de manera respectuosa les diferents situacions que travessen les famílies, les persones i els nens. No es presenten veus diverses dels actors afectats.
--	----------------------	--	--	--	---

Món possible Maig 2016				No es presenten estereotips negatius referents a la pobresa sinó que els continguts enfocats a analitzar les diferents situacions de “Jungla” que viuen algunes persones en risc i exclusió social a partir de no poder pagar, per exemple el lloguer del pis. També s’analitza les subvencions que s’atorguen a les associacions locals que treballen en l’àmbit local.	
	Adults	1 dona 5 homes	En la primera part se analitza la situació del CIE des de la perspectiva dels analistes convidats. Els dos convidats no utilitzant estereotips sobre la immigració i la periodista ofereix informació contextualitzada sobre el tema tractat. Intentant fugir de la criminalització del <i>estrangers</i> i del tractament inhumà que lis donen. Es una defensa dels experts autòctons sobre el estranger detingut en el CIE. En la segona part se analitza la situació de pobresa energètica.	S'ofereixen diversos punts de vista per analitzar la situació del CIE de Barcelona i es presenten arguments diversos per condemnar el funcionament d'aquest centre. En la segona part se analitza la situació de pobresa energètica de una part de la població.	Es presenta al llarg del programa un discurs informatiu en el qual els participants al programa comparteixen bàsicament un mateix criteri sobre la irregularitat dels Centres d'Internament d'Estrangers. En la segona part es continua amb la mateixa estratègia discursiva i s'ofereix detalls de l'actual situació de pobresa energètica que viuen moltes famílies actualment.

Món possible Novembre 2016			Hi ha una postura que defensa els interessos de les famílies i persones que presenten dificultats econòmiques i no poden pagar el consum energètic.		
Món possible. Desembre 2016	Adults	2 dones 1 home	En la primera part es planteja un discurs alineat amb la política de la Unió Europea sobre el maneig de la crisi dels refugiats. En la segona part es fa un anàlisi crític de la situació dels nens actualment i treballar per garantir els drets dels nens malgrat la seva condició econòmica. Existeix una certa segregació que comença a l'escola i es refereix que les escoles que tenen nouvinguts poden tenir nivells més baixos.	Al programa s'hi presenten dos temes i és realitza amb la dinàmica de l'entrevista. No s'hi presenten altres veus ni hi ha divergència amb l'expert.	No hi ha una estratègia de participació on s'incloguin altres idees i plantejaments. És una discussió tancada entre la periodista i la convidada. Es presenten altres col·lectius vulnerables, però sempre des de la mirada de l'expert que pot ajudar o que realitza una crítica al sistema.
Xerrem de festes	Adults	16 dones 11 homes	En línies generals no es presenten opinions diferents ni controvèrsies en el desenvolupament del programa ja que en tots el que es pretén és que la persona convidada expliqui la festa, per la qual cosa	Cada persona explica la festa popular des de la seva experiència. El discurs se centra a les festes populars dels seus països o regions d'origen i no de la seva relació amb Catalunya. També hi ha convidats	Es visibilitza la diversitat cultural des de la perspectiva de conèixer i difondre les festes populars dels immigrants que viuen a Catalunya sent ells mateixos els protagonistes dels relats. Es promou la llengua catalana com a mediatra dels

Xerrem de festes			predomina una descripció de cada activitat sense entrar en discussions de major profunditat sobre l'origen o causes d'aquestes manifestacions culturals.	catalans que parlen de les festes a Catalunya. És enriquidor que totes les persones convidades parlen en català però se sent els accents propis de cadascun.	continguts i com a element d'integració. Del total dels programes analitzats existeix participació d'homes i dones i de persones immigrades de diferents països presents a Catalunya.
Tots x tots "Veus de la Mediterrània"	Adults	8 homes 3 dones	En els discursos no es presenten diferències significatives d'opinions ni entre els convidats ni amb el conductor.	No es repeteixen els estereotips comuns de quan es parla de persones immigrades encara que els discursos semblen homogenis.	Es visibilitza la diversitat social i cultural dels grups de persones immigrades que viuen a Catalunya, en aquest cas del món àrab, ja que participen 3 dones i amb diferents rols com a escriptora, presidenta d'una associació i treballadora del sector del turisme. No obstant això la presència de dones no arriba al 50 per cent dels convidats. Es pot destacar que un dels programes van convidar a una persona de Tunísia, país amb molt poca presència a Catalunya.
Boca orella	Adults Joves	2 adults 3 joves	En la temàtica tractada al llarg del programa tots els participants comparteixen els mateixos criteris sobre el racisme i no es presenten diferències ni desacords en la taula rodona.	Es parla del racisme com l'odi o el menyspreu d'un grup de persones a un altre grup de persones per raons d'origen ètnic. Es consideren que els grups ètnics o els marcadors culturals són construccions socials. No es presenten estereotips sobre els immigrants, solament un dels quatre	Es visibilitza la diversificació sociocultural perquè hi ha dones i homes, però a pesar que parlen sobre el potencial de convivència present a Catalunya entre joves immigrants i autòctons al programa solament hi ha una persona immigrant com convidada.

Boca orella				participants és immigrant. Es parla que en general els joves són discriminats en entorns de presa de decisions, en els mitjans de comunicació o als mateixos ajuntaments o ens públics.	
Pakcelona	-	-	-	-	-

INDICADORS 3						
Nom del programa	Primer allò compartit que no allò diferent		Clau relacional i no individual			
	Nosaltres divers	Els “altres”	Relacions i vincles	Diversos/Diversos	Diversos/Autòctons	Conflictes
Barreja't amb mi	Durant el programa es parla i es fa èmfasi en la importància del nosaltres i ho diuen tant la persona immigrada com l'autòctona.	Es fa menció dels altres quan es parla de Nicaragua i les activitats i festes que ells fan però seguidament es parla del testimoni d'una nicaragüenc el que genera una sensació de proximitat.	En aquest programa es parla de les relacions i vincles que es donen entre les persones immigrades i els autòctons.	Hi relacions entre persones de altres llocs del món principalment de Nicaragua.	S'explica la relació entre persones immigrades i els autòctons sobre tot la importància de la presència dels immigrants per millorar l'economia de Catalunya i Espanya i a més sortir més ràpid de la crisi.	Es mencionen els conflictes en primera persona perquè la conductora principal és una persona immigrada que ha viscut els sentiments de rebuig i estereotipus però a la vegada presenta una solució davant d'aquesta situació per donar-li la volta.

Nines russes	En poques ocasions es parla de nosaltres el més comú és donar informació sobre les altres cultures que viuen a Badalona.	Al llarg del programa en diferents moments es parla dels altres però no de manera despectiva sinó deixant clar que existeixen diferències culturals que a mesura que existí més coneixement serà més fàcil la relació.	Només en una part del programa es parla de les relacions i vincles entre autòctons i persones immigrades.	En el cas del testimoni del metge de Sant Roc s'explica el suport que es donen els pakistanesos que viuen a Badalona quan es tracta de temes de salut, tant entre els antics com amb els nouvinguts.	No és el tema principal del programa però hi ha pinzellades de les relacions que es donen en festes i activitats culturals.	Quan parlen els joves qui són productors audiovisuals es deixa clar que amb la arribada de immigrants s'ha evidenciat el racisme sobre tot de les persones grans que viuen a Badalona.
Els 5 cantons	Durant el programa sempre es parla de ells i nosaltres, a més s'explica les accions que es faran per millorar la seva qualitat de vida i la integració amb els autòctons.	Es detalla les característiques que tenen els estrangers que arriben a la localitat i tot el que es fa i farà per ells.	No es parla de relacions i vincles en la quotidianitat sinó des de la vinculació que es dona des de la institució de govern i els ciutadans.	No hi ha cap relació entre diversos.	No hi ha cap relació entre diversos i autòctons.	No es planteja cap conflicte.

Per tot el món	No es parla del nosaltres perquè és planteja la temàtica d'una manera molt neutra i poc dinàmica.	No hi ha cap plantejament en aquest sentit.	S'intenta fer una analogia entre el món del futbol i la lluita per la pau però finalment no s'aconsegueix connectar els continguts amb la realitat més propera.	Encara que hi ha relacions entre els diversos no s'evidencia una connexió entre els continguts i els conductors.	No es fa diferència entre diversos i autòctons.	No es presenten conflictes.
Mosaic	Existeix un nosaltres divers perquè es parla de la realitat que viuen els joves des de que van arribar a Catalunya i es presenten expressions com "ja no em pregunten d'on ets". A més al llarg del programa es presenten diferents moments on els convidats parlen amb normalitat de "nosaltres".	No es diferencia ser o no ser català. Els joves i adults es consideren integrats a la societat encara que tinguin algunes dificultats per parlar la llengua.	Es parla de les relacions i vincles que hi ha entre els membres de la mateixa comunitat i amb els autòctons.	Hi ha relacions entre els diversos amb una actitud d'escoltar i de comprendre al altre.	La relació entre els diversos i els autòctons es planteja amb normalitat i alguns dels joves expliquen que la majoria dels seus amics són catalans.	S'expliquen les diferències que han tingut al llarg de la seva estada a Catalunya però que no arriben a conflictes.
La tertúlia del Fòrum	No existeix un nosaltres divers.	Els altres són els que tenen conflictes als seus països.	No hi ha relacions i vincles perquè no es parla de la vida que fan les persones immigrades a Catalunya.	No n'hi ha.	No n'hi ha.	Es parla de conflictes externes als països d'origen però no a Catalunya i quan es fa amb poca profunditat i

						de manera anecdòtica.
Annour	Sempre es parla des del nosaltres sobre tot la dona col·laboradora que comença el seu discurs des de la seva experiència de desconeixement de les persones no musulmanes del seu entorn i a més ella fa un esforç per explicar les raons de les seves costums i pràctiques religioses.	Des de el programa es parla dels altres per referir-se als autòctons u altres comunitats estrangeres però no de manera despectiva sinó per explicar-los la seva cultura i d'aquesta manera facilitar l'enteniment entre les diferents cultures.	Encara que no és el centre d'interès del discurs es plantegen diferents tipus de relacions i vincles entre els musulmans i altres comunitats que fan vida a Mollet.	Encara que dins del programa no apareix una relació explícita entre divers si es parla d'aquest tipus de vincle.	En aquest ocorre el mateix que amb les relacions entre diversos perquè també es parla de les vincles amb els autòctons.	No hi cap conflicte dins del programa.
Món possible. Maig 2016	En la primera part es deixa molt clar el nosaltres i ells, per exemple es fa referència a "Nosaltres ajudants" i a ells com "Els nostres amics sirians" o també "La nostra família siriana", la qual cosa genera una implicació directa ja que els cooperants es trobaven a Grècia compartint directament amb les persones la situació que s'estava presentant. D'altra banda l'expert es refereix a "ells, com a refugiats" segons el llenguatge oficial.	-Refugiats -Amics -Família -Persones en situació de vulnerabilitat -Persones en risc de exclusió social.	En la primera part s'estableixen vincles afectius amb les persones i especialment el que diu la cooperant com a "amics", família" el que implica una relació estreta entre tots dos. En els altres casos el	No es presenten relacions ni diàlegs entre diversos.	No es presenten relacions ni diàlegs entre diversos i autòctons.	No es presenten conflictes entre els actors ni debats de cap tipus. Es presenten punts de vista de situacions conflictives.

			vinclen parteix d'una preocupació per la deterioració de la vida de les persones i l'increment de la pobresa.			
Món Possible Novembre 2016	No es parla d'un nosaltres divers sinó que s'analitza la situació que viuen els estrangers i la falta d'atenció jurídica que pateixen.	Es parla dels altres com a persones estrangeres que intenten arribar al país i són detinguts i maltractats per les autoritzats nacionals. Els autòctons realitzen campanyes per al tancament d'aquest Centre i perquè millorin les condicions de vida de les persones.	Al programa es parla de relacions i vincles conflictius entre un ells "irregular" i un nosaltres que intenta posar ordre o que busca una justícia igualitària.	No hi ha cap relació entre els diversos.	No hi ha cap relació.	Els conflictes es presenten en la relació que estableixen els autòctons amb la visió que l'estat i els cossos de seguretat tenen dels estrangers. És un nosaltres que parla de l'actuació irregular dels altres. Encara que com deixa molt clar un dels entrevistats està comprovat que el 95 per cent de les

						persones retingudes en el CIE no ha comès mai cap delict
Món possible. Desembre 2016	En la primera part es parla de la problemàtica dels refugiats però des de la distància que analitza la situació com a expert. Es parla molt poc del nosaltres sinó que s'estableixen criteris de refugiats o desplaçats.	Quan es parla dels altres en la temàtica tractada, aquests són: -Refugiats -Immigrats -Persones en situació de vulnerabilitat.	Encara que els experts que parlen en els programes es mostren interessats per la problemàtica presentada no s'estableixen vincles que marquen un acostament entre autòctons i immigrants, entre xiquets i adults que estableixen un diàleg per a fer front a una situació exclouent i d'exclusió social que deixa als xiquets en condicions de desigualtat	No hi ha cap relació entre diversos.	No hi ha cap relació entre diversos i autòctons.	S'esmenten els conflictes però no hi ha interlocució dels experts amb persona immigrades

			pel que fa a altres persones.			
Xerrem de festes	Es parla especialment de les activitats que realitzen en els seus llocs d'origen i conèixer a l'altre divers i les seves similituds i diferències a partir de les festes. Es valora especialment l'ús de la llengua catalana s'insisteix en el temps que porten les persones veient en Catalunya. En alguns casos es parla de com es viuen aquestes activitats a Catalunya. La conversa de desenvolupa en un ambient de cordialitat però poques vegades s'inclou la noció del nosaltres divers.	Els altres expliquen les seves festes i costums al seu país d'origen.	Es fa un esforç per comparar les festes dels països d'origen amb alguns costums catalans. Encara que hi ha poques referències de com els immigrants viuen i desenvolupen aquestes festes a Catalunya. Bàsicament es parla dels vincles que s'estableixen entre el mateix grup d'immigrants.	El programa compta amb un sol convidat cada vegada pel que no es presenten relacions amb altres diversos. Els continguts tractats no solen parlar dels altres sinó que se centren en la persona convidada i la festa popular escollida.	La relació entre els diversos i els autòctons es planteja amb normalitat. L'ús de la llengua catalana és un dels elements que més es valora i reconeix per part dels autòctons.	No es presenten conflictes.
Tots x tots “Veus de la Mediterrània”	Es presenta un ambient de cordialitat i interès de conèixer al altre però no es parla d'un nosaltres divers	Es pot identificar que es parla d'un altre amb la seva realitat i complexitat sempre des d'una	No es presenten relacions o vincles entre els actors no més es tracten	No n'hi ha	No n'hi ha	Es parla de conflictes externes als països d'origen però no a

		mirada cultural i no estereotipada	els temes amb intencionalitat informativa			Catalunya i quan es fa amb poca profunditat i de manera anecdòtica
Boca orella	En la primera part del programa s'analitza el tema des de la perspectiva de l'expert que coneix la problemàtica i l'explica encara que el tema busca plantejar el racisme juvenil com una problemàtica present a Catalunya i que afecta no solament a la població immigrant. Parlen del nosaltres des que admeten que es viu en un país on està plantejada la desigualtat de manera estructural.	Dins de la dinàmica del programa no es planteja una discussió de nosaltres i ells sinó com eradicar l'existència del racisme a Catalunya entre els joves i que la millor manera de fer-ho és treballant tots plegats	Es parla de les relaciones i vincles però des de la mirada del expert en l'àmbit que analitza des de la distància el fenomen, per altra banda es descriu les experiències pràctiques que s'han realitzat amb joves de tota arreu per promoure unes relacions més igualitàries	No n'hi ha	No n'hi ha	Es parla dels conflictes que viuen els joves pel racisme però dins del programa no hi ha cap conflicte entre els participants ja que tots estan d'acord amb el que diuen
Pakcelona	-	-	-	-	-	-

INDICADORS 4				
Nom del programa	Desdramatització de la immigració		Complexitat en el plantejament i el discurs	Cares “diverses” amb veus pròpies
	Victimista-Paternalista	Plantejament Divers		
Barreja't amb mi	No es parla amb una mirada ni victimista ni paternalista perquè sempre el tractament és en primera persona el que genera una relació entre iguals	Es un plantejament divers perquè hi ha presència de diferents mirades, perspectives i veus	Es parla més enllà del que significa la presència de persones immigrades a Catalunya i encara que es parla dels estereotipus relacionats amb la immigració es plantegen propostes i solucions	Totes les persones que parlen durant el programa ho fan en primera persona, és a dir, que són diferents veus i a més tenen una claredat del que significa la diversitat
Nines russes	En general tot el discurs és optimista i sense intenció paternalista o victimista	El plantejament es bastant divers perquè hi ha participació de gent de tota arreu	Hi ha diversitat de fonts i actors el que dona diferents mirades i matisos a la realitat de la presència de persones immigrades a Badalona	Durant el programa es presenten cares diverses, amb i sense veu pròpia, però les cares que no tenen veu pròpia deixen una llavors per generar interès en la cultura del altre
Els 5 cantons	Encara que és una mirada amb respecte i sense estereotipus s'evidencia una sensació paternalista des de el govern	És un discurs que intenta plantejar la immigració com un fenomen normal però té la mirada des del govern que ha de resoldre les problemes i situacions dels nouvinguts	No hi ha diversitats de fonts o actors perquè és el primer programa que fa l'ajuntament i només participen els treballadors o membres del govern	No participen els nouvinguts o persones immigrades per la qual cosa parlen per ells
Per tot el món	No hi ha una actitud ni victimista ni paternalista perquè el tractament dels temes es fa amb poca implicació social	El discurs està conformat per informacions merament anecdòtiques per la qual cosa no es pot dir o sigui ric en matisos	No es troba cap complexitat en el discurs en relació amb la diversitat no obstant això s'identifiquen problemes en la construcció del discurs	Els conductors tenen veus molt febles en relació amb els arguments i sembla que repeteixen discursos agafats d'altres llocs o fonts
Mosaic	No es veu ninguna posició de victimista o paternalista	El plantejament es divers perquè es presenta amb normalitat per la qual cosa no es	És un discurs ple de matisos amb la participació de diferents actors i fonts i trenca els estereotips que hi ha sobre els joves immigrants	Els joves que participen al programa es reconeixen com a persones immigrades però al mateix temps destaquen la seves

		dramatitza la immigració		idees sobre la integració a la comunitat catalana Hi ha diversitat de tipus de persones immigrades amb veu pròpia
La tertúlia del Fòrum	No parlen de la immigració però tenen una visió paternalista de la situació en aquests països	No hi ha discussió ni plantejament divers perquè es parla de la problemàtica a Síria, Ucraïna i Veneçuela	El discurs és complex perquè els contextos són difícils de descriure	Estan presents diverses cares i tenen veu pròpia.
Annour	No existeix una mirada ni paternalista ni victimista	Hi ha una plantejament divers sobre tot perquè una dels que parla és musulmana	El discurs és molt complet ja que aborda els diferents aspectes de la festa del ramadà	Encara que és una mirada diferent faltaria altres veus que permetin explicar des de altre punts de vista
Món possible. Maig 2016	Existeix una mirada respectuosa cap a l'immigrant i preval una actitud d'ajuda cap a ells des de la idea que hi ha un procés injust i on es violen drets humans. Encara que la situació que es presenta és dramàtica la manera com es presenten els continguts no cau en estereotips negatius ni llocs comuns.	Encara que es presenten diversos punts de vista totes veus són d'autòctons i no s'escolten testimoniatges o veus dels propis immigrants.	En la primera part es presenta un testimoniatge d'un cooperant que continua després amb una entrevista-testimonio d'una altra cooperant el que ofereix una informació contextualitzada i amb elements afectius que mostren relacions socials que van més enllà del treball de cooperació o assistència. En la segona part es presenten a dos entrevistats que ofereixen la seva visió de la situació social que es viu actualment a Espanya. Parlen en primera persona i tots dos ofereixen una mirada similar de la situació de la pobresa creixent.	Les persones que participen al programa ho fan en qualitat de cooperants i experts. No es presenten altres veus d'immigrants, testimoniatges directes dels refugiats o persones que es trobin en situació de pobresa i que presentin la seva opinió del tema.
	Existeix una mirada respectuosa cap a	Encara que es presenten diversos punts de vista	És un discurs d'experts que no es mou en l'àmbit dels estereotips	Les persones que parlen en el programa ho fan en primera

Món possible. Novembre 2016	l'immigrant i preval una actitud d'ajuda cap a ells des de la idea que hi ha un procés injust i on es violen drets humans com per exemple la llibertat de moviment.	totes veus són d'autòctons i no s'escolten testimoniatges o veus dels propis immigrants.	sinó que analitza la problemàtica en profunditat i totes les intervencions es mouen en un mateix sentit com és tancar el CIE.	persona, encara que no es presenten les persones immigrades s'assumeix la seva defensa ja que es parteix de la idea que hi ha una incapacitat de l'altre per defensar-se jurídicament,
Món possible. Desembre 2016	En la primera part s'aborda de manera respectuosa el tema dels refugiats però es presenta com un problema que deu i pot resoldre la Unió Europea. Es planteja la idea de quotes de refugiats per països com una bona solució als desplaçaments de les persones de Síria o Àfrica.	Parlen persones autòctones (periodista i expert) i veuen la problemàtica dels refugiats com un problema sense presentar altres veus. En el cas dels xiquets i la pobresa es presenta la mateixa situació on s'aborden altres subtemes relacionats però no es consulta ni parlen una altra veus.	Els dos moments del programa plantegen les temàtiques encaminades en un sol sentit i molt en relació amb la visió de l'entrevistat. No hi ha qüestionaments ni problematitzacions.	Les persones que parlen en el programa ho fan com a expert el primer i com a síndic el segon. En la primera part o hi ha cap abordatge sobre la diversitat encara que s'estigui parlant de temes de desplaçaments forçat de persones. No participen els nouvinguts o persones immigrades per la qual cosa parlen per a ells per ells.

Xerrem de festes	No hi ha una actitud ni victimista ni paternalista.	El programa se centra a parlar d'un sol tema, no es dramatitza la immigració ni sol comparar-se o qüestionar altres costums.	Els temes s'aborden de manera espontània i no forçada i directament amb les persones coneixedores de la festa popular del seu país. En la majoria dels programes es desenvolupa cada tema en profunditat i amb abundant informació que parteix principalment dels testimoniatges de les persones convidades. No hi ha presència d'estereotips sobre la migració ja que per contra es dona informació sobre activitats que permeten conèixer la riquesa cultural dels països d'origen de cada convidat.	A cada programa hi ha un convidat d'un país diferent o d'alguna regió d'Espanya i Catalunya. Parlen de manera espontània sobre les festes populars del seu país. També solen parlar de la seva integració a Catalunya i això sol ser sempre una vinculació amb parlar la llengua catalana.
Tots x tots “Veus de la Mediterrània”	No hi ha una mirada ni paternalista ni victimista és una relació professional de apropament a la problemàtica dels països de la mediterrània.	És plantejament divers on hi ha punts de coincidència entre els convidats i el entrevistador però mai es presenten conflictes per enfocament diferents.	Hi ha diversificació en les fonts i actors que participen al programa i amb estereotips diferents als que ens troben normalment quan es parla d'immigració encara que no hi ha qüestionament profund.	Estan presents diverses cares i tenen veu pròpia.
Boca orella	Realitzen una anàlisi crítica de la situació dels joves però sense una mirada de victimista o paternalista.	El plantejament és divers encara que no participen directament els joves afectats pel racisme.	Hi ha diverses fonts i actors que parlen sobre el tema i que coincideixen en quasi tots els continguts.	Encara que hi ha diversitat de veus i pràctiques professionals de les sis persones que participen al programa només una és estrangera i els joves afectats pel racisme no participen en aquest programa.
Pakcelona	-	-	-	-

8.- Entrevistes en profunditat a directors i/o productors de les ràdios de la mostra

Nº	Ràdio	Nombre	Càrrec
1	Ràdio Cubelles	Àngels Fuster Bau	Directora
2	Ràdio Ciutat de Badalona	Josep Viñeta Balssells	Conseller Delegat
3	Ràdio Arenys	Josep Bayo	Director
4	Ràdio Mataró	Mei Ros	Directora
5	Ràdio Esparreguera	Imma Muñinos	Directora
6	Ràdio Olesa	Anna Casado Godino	Departament de Comunicació Ajuntament d'Olesa de Montserrat
7	Ràdio Mollet	Carles Peña	Productor del programa Annour
8		Ainoa Martín	Directora
9	Ràdio 4 RNE	Olga Rodríguez	Periodista
10	Sants 3 Ràdio	Oleguer Forcades	Director de Sants-3 Ràdio
11		Adriana Cabeceran	Coordinadora de la Taula intercultural del Secretariat d'Entitats de Sants, Hostafrancs i la Bordeta.
12		Jordi Esteban	Director del Projecte Xerrem-Junts.
13	La Xarxa	Cap entrevista	Vam conversar amb els responsables de la producció de la Xarxa i ens van dir que en aquest moment no es fa producció radiofònica dirigida a l'atenció de persones immigrades, el que si tenen és producció per a televisió però ens va semblar que no responia als objectius d'aquesta recerca
14	Boca Ràdio	David Navarro Lozado	Soci alliberat/Treballador tècnic
15	Ràdio Pakcelona	Cap entrevista	Vam intentar per diverses vies trobar als productors o directius d'aquesta ràdio però no va ser possible perquè ara no està en funcionament i no tenen espai físic

1. Radio Cubelles

Entrevista realitzada a la directora de ràdio Cubelles, Àngels Fuster Bau.

a) Historia de la radio

La ràdio sempre ha sigut una emissora municipal des de la seva fundació en 1981. Un jove Ramon Ferrer manifesta la necessitat de crear una ràdio local i Joan Amorós que era el regidor de Cultura de la època va convocar a totes les entitats del municipi y les proposa la idea de que Cubelles tingui una ràdio local. En aquella època Cubelles era un poble petit sense molta activitat cultural. Era una època molt difícil de tenir la emissora legalitzada des de el primer dia, se havia pensat posar-la en las golfàs del ajuntament ja que de esta manera no podria intervenir la Guàrdia Civil sense el permís de l'alcalde. De aquesta manera Ràdio Cubelles s'instal·larà a les golfes de l'ajuntament.

La primera programació de la ràdio aposta per un informatiu i així poc a poc es va desenvolupant la programació de la ràdio. Segons va explicar Fuster, directora de la ràdio, des de el primer dia l'emissora va buscar la participació de la gent de totes les entitats i persones de diferents edats.

La ràdio te uns principis generals relacionats amb les característiques que ha de tenir una emissora local o municipal, entre els quals es troben:

- Ràdio municipal participativa i de proximitat
- Concebuda com un servei públic
- Amb una gestió professional
- Rigor informatiu
- Oberta a la participació
- Promou la pluralitat i cohesiona la vila
- Incentiva la normalització de la llengua catalana

- Potencia la informació i la vessant recreativa
- Els periodistes poden aportar la seva experiència
- Contribueix a desenvolupar la col·laboració entre les ràdios locals a través de l'emissió de programes externs

D'altra banda la ràdio uns objectius bàsics:

- Mantenir informada a la població en tot moment, no només de la gestió municipal, sinó del que passa a la vila
- Informar de manera veraç, plural i transparent
- Promoure la participació i la proximitat, garantint la pluralitat i obertura a les entitats i a les institucions del municipi, amb rigor informatiu, amb pluralitat, respecte a la diferència, als drets humans, la diversitat cultural i social de Cubelles
- Formar nous professionals
- Contribuir a la normalització de la llengua catalana en la vila

Per mantenir l'esperit participatiu i segons indico la directora de la ràdio Àngels Fuster Bau “les portes de l'emissora no es tanquen per a ningú”. Actualment la franja d'edats dels productors és de persones majors o jubilats, també hi ha diversos programes conduïts per joves però la franja d'edats que falta per consolidar és la persones d'entre 30 i 40 anys.

L'elevada participació de col·laboradors posa en un primer pla els continguts que completen la graella de programació de Ràdio Cubelles. L'equip de treballadors de l'emissora transmet als seus col·laboradors/es els coneixements bàsics per fer més efectiva la seva cooperació voluntària en la producció radiofònica.¹

¹ Document de Ràdio Cubelles.

La ràdio està oberta a les entitats locals, segons Fuster “obrin la ràdio per que la gent participi directament en la elaboració de programes o també amb urgències i idees”. La dinàmica laboral quotidiana esta organitzada de la següent manera:

La producció pròpia; es la producció feta por els professionals pagats per l'ajuntament. Producció externa la que es comparteix amb altres emissores.

La producció dels col·laboradors, que son persones que formen part de alguna entitat o de manera individual i participen en la radio per a produir un programa. El perfil de aquest col·laboradors es de gent gran, encara que també hi ha joves que fan els seus propis programes. En general quan arriba un col·laborador se li ofereix una capacitatíó radiofònica perquè pugui assumir l'adreça del programa.

b) La programació

La programació fa un especial èmfasi en l'informatiu ja que és una de les directrius de l'ajuntament que la ràdio pugui informar del desenvolupament dels esdeveniments locals, les festes, les activitats i tot el que esdevé en la comunitat. Programes amb El Matí a Ràdio Cubelles, el Cubelles Actualitat i el programes especialitzats: El punt de vista, Fent país, Tertúlies educatives, entre altres. El col·laboradors son una seixantena que donen suport a la graella de la ràdio amb programes amb temàtiques molt diverses.

De cara a la producció dels programes existeix un manual d'estil per a la redacció de notícies i informacions i que recull bàsicament les recomanacions i publicacions que s'han escrit sobre aquest tema.

Pel que fa a la relació amb la comunitat existeix un programa que es fa des de les tres escoles del municipi i que es diu Tertúlies educatives, la qual cosa ha permès estructurar un programa que en forma de diàleg directe amb els nens, ja que els nens donen la seva visió sobre les notícies plantejades al programa.

Relació amb les persones immigrades:

És difícil la relació amb les persones immigrades, quan es realitzava el programa Barreja't amb mi, en certa mesura va tenir èxit perquè el que feia el programa era una persona immigrada. Una realitat que hi ha gent que viu aquí però treballa fora (Fuster 2017).

Encara que la comunitat de Cubelles posseeix una important immigració de persones de diferents llocs del món, tals com Alemanya, Itàlia, Regne Unit, Rússia i el Marroc, actualment no té cap programa que sigui produït per immigrants i els temes relacionats amb la convivència i la integració són presos en compte en els continguts dels diferents programes de l'emissora.

2.- Ràdio Badalona

Entrevista realitzada al conseller delegat de Badalona Comunicació, Josep Viñeta.

a) Història de la ràdio

La ràdio va néixer al 1981 i es disputa amb Ràdio Arenys el lloc de primera ràdio local a Catalunya. En els seus inicis va patir el tancament per part del govern central, qui es va aprofitar la manca de regulacions sobre les ràdios locals que hi havia en aquell moment. Una de les característiques que va tenir la ràdio, com molts de les emissores que van néixer a l'època, un esperit molt amateur i un component molt elevat de voluntarisme. Explica Josep Viñeta que qualsevol ràdio local hauria de mantenir aquest aspecte de relació amb el teixit de la ciutat i una presència del voluntariat. Al llarg dels anys, la ràdio es va professionalitzar i es va anar fent gran i per molts anys ha sigut un espai de creixement de diversos professionals del món de la ràdio i dels mitjans en general. La ràdio depèn d'un Consell d'administració, on no hi ha majoria de cap dels sectors participants per això quan es pren una decisió s'ha de tenir en compte totes les propostes i idees dels membres del consell. Josep Viñeta considera que encara la frase: "la ràdio local es deu a la ciutadania" sembla una fantàstica expressió buida, i sempre es pot omplir

d'accions concretes en benefici del col·lectiu. La corporació és una societat mercantil de capital públic creat a partir de Ràdio Ciutat de Badalona al voltant de l'any 2003, després va aparèixer la televisió que va tenir diversos noms fins arribar a Badalona Televisió; a l'any 2008 es va fer un procés d'unificació de la ràdio i la televisió, en un mateix edifici es va iniciar la unió de les redaccions i els professionals, avui dia no hi ha un periodista de ràdio i un altre de televisió sinó que és el mateix i treballen per Badalona Comunicació.

b) Principis de la ràdio

Els principals principis de la ràdio segons Josep Viñeta són immediatesa, proximitat i servei públic. El primer principi està molt relacionat amb les característiques pròpies de la ràdio, el segon i el tercer són prioritats que ha tingut l'emissora des de els seus inicis, Badalona és una ciutat metropolitana molt complexa on la cohesió i la identitat són temes importants i la ràdio té un paper fonamental en donar eines a la ciutadania per millorar la convivència producte de les immigracions que estat diverses i diferents des de els anys 60 i 70 fins a la primera dècada dels dos mil.

c) Programació

A l'any 2012 es va retallar 1/3 de la plantilla de Badalona Comunicació i l'àrea que més va partir va ser la ràdio i es va quedar transmetent de 8 del mati fins a les 14:30 h. la resta de temps era ràdio fórmula. Després de 4 anys, la ràdio avui dia té una programació convencional de 7 h. fins les 23 h. Dins de la ràdio es prioritza la programació de proximitat i els esports, sobre tot de manera especial els partits i les activitats que fa la Penya, un equip local de bàsquet de Badalona, la ràdio el segueix a qualsevol lloc on vagi. Explica Viñeta que aquesta relació amb la Penya ho considera com una clara acció d'identitat local.

Una de les accions que s'estan promovent des de la corporació és la producció de continguts audiovisuals, prioritzant el que passa a Badalona, i que es puguin transmetre per a la ràdio i la televisió a la mateixa vegada respectant el rigor i la professionalitat però sempre molt ràpids perquè la ciutadania s'informi el més aviat possible. Segons diu Viñeta això s'ha de fer amb llenguatges propis perquè cada mitjà té els seus matisos però amb estàndards més polivalents que no es necessiti equips per la ràdio i la televisió sinó que siguin els mateixos.

d) Producció de continguts

Viñeta explica que la ràdio té un llibre d'estil antic que es va fer a l'any 2007 i encara està força vigent, no obstant això algunes coses s'haurien d'actualitzar. L'estructura de la ràdio està conformada pel director de la ràdio i la televisió, després hi ha un cap d'informatius i continguts i per sota d'ell hi ha una editora de continguts que és la persona que fa l'avaluació constant de la programació, periòdicament i quan està a punt d'acabar-se la temporada, aquestes tres persones es reuneixen per revisar si cal canviar alguna cosa o fer retocs dins de la graella. Aquest és un treball previ que després es discuteix dins del consell de direcció, on participen els directors de les diferents àrees: informatius i continguts, producció, tècnica, serveis generals i comercial.

e) Interacció amb l'audiència

Segons afirma Josep Viñeta, la principal eina que té la ràdio per comunicar-se amb l'audiència és el telèfon tot i que introdueixen cada vegada més el retorn des de les xarxes socials. Normalment la gent que té temps per trucar a la ràdio és la gent gran perquè els altres sectors de la població treballant i sempre van ràpid o estan fent altres coses que no els permet tenir comunicació directa amb la ràdio.

f) Relació amb els col·laboradors

Els continguts d'actualitat els garanteixen els treballadors fixos de la ràdio. Els col·laboradors participen en programes de diferents temàtiques i freqüència poden ser setmanals o quinzenals. Segons explica Josep Viñeta el percentatge de programes fets pels col·laboradors és d'un 10 per cent de la programació. Arega Viñeta que a ells els agradaria que el percentatge fos més gran però no pot entrar qualsevol persona primer perquè s'ha de respectar la línia editorial i segon per la part tècnica. No obstant això, dins de la matinal hi tenen col·laboradors que són experts en temes d'actualitat i recerca de diferents àmbits científics que participen amb freqüència i de manera sistemàtica. Perquè un col·laborador pugui entrar a la ràdio per fer un programa ha de lliurar primer la proposta, la qual és avaluada per determinar si reuneix els requisits mínims com: respecte a la gent, d'interès per a la ciutadania i no sigui un programa que estigui sobresaturat dins de la graella.

g) Continguts relacionats amb les persones immigrades

Josep Viñeta diu que en aquest moments la ràdio no té cap producte específic relacionat amb les persones immigrades perquè l'emissora no compta amb el número necessari de professionals fix per garantir la programació d'actualitat i a més els continguts especials perquè com a empresa pública no es pot créixer i contractar més gent. Però malgrat d'això des de la direcció es vetlla que dins de tots els productes radiofònics el tema estigui present amb molta freqüència. Una figura que té la ràdio i que pot suplir en algú moment algunes de les necessitats dins de la programació són els voluntaris, els qui estan donats d'alta i tenen una assegurança que permet una relació més seriosa. Malgrat tot, moltes vegades la seva relació és efímera.

h) Sostenibilitat

Viñeta planteja que en aquests moments la producció que s'està produint dins de la corporació i que promou les informacions i notícies de Badalona, és a dir, continguts de proximitat estan generant molt ingressos econòmics i a més s'està reactivant el mercat comercial.

3.- Ràdio Arenys de Mar

Entrevista realitzada al director de ràdio Arenys de Mar, Josep Bayo.

a) Història de la ràdio

Segons diu Joan Bayo, aquesta ràdio és pionera dins del sector de les ràdios municipals a Catalunya. La ràdio va començar les seves transmissions regulars al setembre de 1979. Quan es va acabar la dictadura hi havia la necessitat de llibertat d'expressió i inquietuds de dir i fer coses dins de la incipient democràcia, la qual cosa en el cas d'Arenys de Mar es va traduir en un grup de joves, alguns d'ells periodistes, i un altre amb interès per la tecnologia, que van promoure l'existència d'una ràdio a la ciutat. La ràdio va començar en un pis particular amb un transmissor de 1 watt fet per Antoni Barrachina i l'esforç de diferents persones del poble. L'ajuntament va creure en el projecte des dels inicis i després d'uns mesos d'estar al pis d'un particular va dotar la ràdio d'unes instal·lacions molt amateurs, que de mica en mica es van anar tecnificant i professionalitzant. A l'any 2001 l'ajuntament ve cedir un nou espai i va fer una forta inversió d'equipament. Des d'aquest moment, la ràdio està a la seu d'una antiga destil·leria amb un equip humà i tècnic professional i una relació molt propera i familiar amb els oients, els veïns i les entitats d'Arenys de Mar. La ràdio des del 2009 és una entitat pública empresarial i té només un accionista, que és l'Ajuntament d'Arenys de Mar. Per donar-li independència al mitjà es va crear un Consell d'Administració que està format per 5 membres, dels quals només 1

és polític, que pot ser l'alcalde o en qui ell delegui i 4 persones que estiguin vinculades als mitjans de comunicació i acreditats professionalment.

b) Programació

Joan Bayo explica que la programació de la ràdio té com a pilar fonamental els informatius i magazins produïts pels periodistes de plantilla de dilluns a divendres i els dominicals els caps de setmanes. A més posseeix una musculatura molt forta de més de 60 col·laboradors anuals que li permet generar una programació molt variada i amb continguts de tota mena.

Agrega Bayo que la ràdio se sosté sobre 3 potes: la informació de proximitat, la cohesió social i la integració, i la formació; en la primera es garanteix el dret a estar informat, la segona ocorre quan a través de la ràdio s'informa sobre el que fan les diferents entitats del poble i això genera sinergies entre elles o amb la ciutadania, i la tercera busca garantir que en el futur la ràdio continuï sent una emissora de referència i perquè això ocorri es promouen dins de la graella programes que despertin la inquietud de formar-se dins de l'àmbit de la comunicació. En altres casos es produeixen programes conjuntament amb instituts del poble, es donen tallers de formació sobre diferents àmbits i sempre hi ha presència d'alumnes fent pràctiques a la ràdio.

c) Els canvis dins de la ràdio

Des de l'inici fins ara el que sempre s'ha mantenint és el model de producció d'informatius, on principalment es produeix informació de proximitat des de les 8h del matí fins a les 19:15 h. del vespre. No obstant això hi ha programes d'entreteniment, càpsules culturals dins dels magazins, produccions més fresques, però sens dubte són minoria. Explica Josep Bayo que el que sí ha canviat durant aquests gairebé 40 anys són les plataformes i les maneres de distribució de continguts que fan servir per arribar als oients,

perquè a més de tenir la programació que es fa a través de l'antena del dial 91.2 FM, en la que ha augmentat el volum de continguts, ara tenen un canal de Youtube on generen continguts audiovisuals i són un referent dins de la vila amb més de 10 mil subscriptors i 10 milions de reproduccions.

d) Relació entre els col·laboradors i els treballadors de la ràdio

La relació que s'estableix entre els col·laboradors i els treballadors de la ràdio és molt propera i familiar no hi ha més diferències que el tema legal. Dins de tots els tipus de programes de la ràdio hi ha col·laboradors, ja siguin informatius o musicals, el que si és veritat és que la relació és més pròxima dins dels informatius i les tertúlies perquè en el cas dels musicals son produïts en la majoria dels casos només per col·laboradors.

e) Continguts relacionats amb les persones immigrades

Al llarg dels anys s'han promogut continguts de diversos tipus, des dels més musicals als més informatius i de diferents llocs d'origen: Llatinoamèrica, Àfrica i el món àrab. A l'any 2010 es va iniciar un programa que es diu la Mediterrània, que promou l'intercanvi cultural sumant persones de diversos orígens sobre la taula que parlen de música, literatura, gastronomia, religió, es a dir, tots els aspectes que afecten la vida social diària d'una persona. Quan es parla dels diversos temes sempre s'inclouen els elements del país d'origen i els de Catalunya, les semblances i les diferències. Explica Bayo que aquest programa els ha portat molta satisfacció perquè els ha permès conèixer diferents cultures, gastronomia, literatura i gent diversa.

f) Definició dels continguts

Des de la direcció de l'emissora es promou que la base del programa siguin continguts relacionats amb els temes interculturals però no dóna directrius ni vigila si ho fan o com ho fan. El que es vol des de la ràdio és que la gent que viu a Arenys de Mar conegui les

persones que fan el programa, els convidats, i els reconegui com veïns i habitants de la ciutat. Josep Bayo considera que el programa és una eina més que permet la integració però està convençut que els qui s'integren són les persones immigrades i no es pot establir o determinar des d'una entitat o un programa.

g) Tractament dels continguts

Segons Josep Bayo, el programa ha tingut diferents temporades, en alguns moments ha estat més assertiu en la producció de continguts i en altres no tant però sempre ha intentat promoure el coneixement mutu i un espai de diàleg. No obstant això, Bayo explica que ells no volen fer una programa per solucionar el problema de la migració, ni per resoldre el conflicte de Síria, ni perquè baixi el nivell de racisme. Ells fan el programa per la llibertat que tenen de fer-ho, no volen penjar-se la medalla d'estar ajudant a combatre el racisme, ells parlen del que volen com ho fan altres col·laboradors de l'emissora.

h) Llenguatge

Encara que la utilització del català com a llenguatge vehicular a les ràdios municipals està establert segons la instrucció general del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, dins del programa es pot parlar en totes les llengües que conviuen a la mediterrània, ja sigui italià, grec, israelià i d'altres parts del món com Llatinoamèrica.

i) Sostenibilitat

Durant els últims anys, la ràdio ha intentat augmentar els ingressos obtinguts a través dels vídeos que fan en Youtube i la coproducció amb la Xarxa de magazins que transmeten als matins, cròniques i producció informativa en general. Abans rebien el 85% des de l'ajuntament i un 15% a través de la publicitat des dels petits comerços del poble; ara la relació és de 60-40%, on la primera continua sent l'aportació des de l'ajuntament i la segona la nova explotació de negoci.

4. Ràdio Mataró

Entrevista realitzada a la directora de ràdio Mataró, Mei Ros.

a) Historia de la ràdio

Ràdio Mataró es una emissora municipal que té 10 anys de vida. El ajuntament va fer un pla de comunicació per veure quines mancances tenia la ciutat a nivell de comunicació i una de las coses que va a sortir és que no tenia emissora de ràdio.

A partir d'aquest diagnòstic i segons ens explica Remei Ros directora de la ràdio, es va desenvolupar el projecte de l'emissora de ràdio, i es crea una forma organitzativa d'entitat pública empresarial per portar mitjans de comunicació municipals, entre ells, la ràdio. Segons Remei Ros la idea era una ràdio com a projecte de servei social.

Per al disseny de la ràdio es van visitar les altres experiències de ràdios municipals que ja existien a Catalunya, i a partir d'aquí es va crear un projecte propi: es volia que fos una emissora municipal no de l'ajuntament sinó al servei de la ciutat. La vocació es ser el altaveu de la ciutat.

Els principis bàsics de la ràdio són la proximitat i participativa, concebuda com un servei públic, donar cabuda a totes les persones de la comunitat i oferir les possibilitats de formació perquè les persones de la comunitat puguin desenvolupar-se en l'àmbit de la comunicació i puguin produir els seus propis continguts. Promou la pluralitat i la cohesió social de la ciutat, incentivar la normalització de la llengua.

b) Programació

La programació té un pilar central que és la informació, que està realitzada per un grup de periodistes professionals, el que fa als programes informatius i d'esports. També existeix un conjunt de programes que són realitzats per col·laboradors o entitats socials

de la ciutat. Gairebé el 50 per cent de la programació és realitzada per col·laboradors. Estos programes son la força més important de la ràdio, segons va dir Remei Ros.

L'idioma de l'emissora és el català, això està establert, això no treu que puguis introduir altres coses. Hi ha programes que són en castellà, en altres idiomes n'hi ha, perquè tampoc pots tenir un control. Si et fan un programa en àrab no pots controlar el que està passant allà. Vam tenir un programa que ens va premiar el CAC, en aquest moment no es fa perquè l'entitat va sofrir una crisi i la persona que ho portava va marxar a viure a un altre lloc, estava impulsat per una entitat musulmana.

Existeixen actualment altres programes com Sudakia Stile sobre la cultura llatinoamericana i la multiculturalitat com a mitjà d'enriquiment, i Migradas, que tracta temes de perspectiva de gènere.

La comunicació amb la gent es realitza principalment amb la relació directa que tenen amb les entitats socials, que a més tenen programes en la ràdio. D'aquesta manera reben una gran quantitat d'informació de totes les activitats que es realitzen als diferents barris.

En la programació de la ràdio es faran canvis importants ja que es traslladarà a un altre edifici juntament amb la televisió, que també pertany al ajuntament. També implicarà que alguns programes es faran tant per a la ràdio com per a la televisió.

No existeix un manual de política informativa propi de la ràdio, però segons Remei Ros, l'experiència que ja s'han obtingut en el camp de la comunicació és la que els permet treballar tant en ràdio com en televisió. Per a això estan atents al que està passant en altres mitjans i fins i tot als canvis que ha experimentat La Xarxa.

5. Ràdio Esparreguera

Entrevista realitzada a Imma Muñinos, directora de ràdio Esparreguera

a) Història de la ràdio

Segons explica Imma Muñinos la ràdio va néixer el 9 de juliol d l'any 1981 dins del marc d'una celebració de la Festa Major del poble i va ser la quarta emissora a Catalunya. La ràdio cobreix tot el poble de Esparreguera i algunes comunitats del voltant.

b) Programació de la ràdio i relació amb els col·laboradors

Muñinos diu que la programació ha estat molt semblant durant l'última dècada: magazín informatiu a primera hora del matí, magazins variats a la segona part del matí, informatius al migdia i a la tarda programes realitzats per col·laboradors voluntaris, gent que té una inquietud o una idea i proposa un programa al que la ràdio el busca un lloc adient per posar-lo. L'emissora té uns 35 col·laboradors voluntaris, la qual cosa genera que tingui una graella bastant plena amb diversos tipus de programes: musicals, esportius, infantils, entre altres. Els col·laboradors voluntaris cobren principalment la programació de la tarda i el personal fix els continguts del matí com són els informatius i magazins i així com la franja de les 16 h. fins a les 18 h. També hi ha programació els dissabtes i els diumenges –al matí i a la tarda– durant la temporada esportiva, els dissabtes a la tarda hi ha transmissions esportives. La programació s'ha mantingut més o menys la mateixa des dels inicis de la ràdio; i a més els canvis que s'ha fet han estat relacionats amb la incorporació del streaming, el podcast, i les xarxes socials.

La relació de la ràdio amb els col·laboradors és molt bona, hi ha voluntaris que són a l'emissora des dels inicis, la qual a alguns els ha servit com a trampolí per anar a mitjans més grans i reconeguts.

c) Els principis de la ràdio

Explica Imma Muñinos que com a mitjan públic el principal principi que té la ràdio és ser un servei públic per a la ciutadania, per tant ha de ser plural, independent i fiable. La ràdio ha fet servir, molts anys, el manual d'estil que va fer ComRàdio que ara és la Xarxa

de comunicació local, en aquest moment s'està treballant en aquest sentit i s'espera produir un manual propi.

d) Els continguts de la ràdio

Els continguts es decideixen dins del consell de redacció, on participen els diferents membres de la ràdio. Segons diu Imma Muñinos és un procés àgil que es porta fent des de fa molts anys i això ha permès que l'audiència els percebi com un mitjan plural.

e) Continguts relacionats amb les persones immigrades

Segons informa Muñinos en aquest moments la ràdio no té cap programa específic que parli o treballi directament amb persones immigrades. Explica que els agradaria tornar a produir un programa semblant a Mosaic, el qual va ser el producte radiofònic que va guanyar el premi de la Mesa per a la diversitat en l'audiovisual a l'any 2012. No obstant això es produeixen algunes produccions relacionades al tema sobre tot entrevistes però diu que l'important no és que siguin immigrants sinó ciutadans que viuen a Esparreguera. En el cas de la Ràdio Esparreguera explica Muñinos que no tenen un programa específic perquè no han trobat gent que faci una proposta que es pugui trametre dins de la ràdio però en cap cas es tracta de que no volin o no tinguin els recursos econòmics.

f) Bones pràctiques radiofòniques

Imma Muñinos considera que encara que no tenen una producció específica per parlar sobre les persones immigrades una bona pràctica radiofònica seria una producció que ajudi a entendre la situació de la immigració i no de cabuda a mites o rumors infundats o promoció dels estereotips.

6. Olesa Ràdio

Entrevista realitzada a Anna Casado Godino del Departament de Comunicació de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat.

a) Història de la ràdio

Segons explica Anna Casado, Olesa Ràdio va néixer l'any 1982 gràcies a una iniciativa ciutadana i com a emissora de caràcter privat. Un grup de ciutadans, encapçalats per Julio Garcia, van apostar per un projecte radiofònic de servei i per a l'entreteniment del ciutadà. Aquell projecte es va iniciar coincidint amb la nit de Reis i amb una campanya de recollida de joguines, en col·laboració amb Ràdio Barcelona. Aquella nit, a banda de néixer Ràdio Olesa, es va posar la llavor també del que ara coneixem amb el nom de la Campanya del Somriure.

L'emissora passa a mans de l'Ajuntament l'any 1983 i neix el que coneixem com l'emissora municipal. Amb vocació de servei, amb una programació reduïda a la franja de tarda/nit i caps de setmana, i amb un nombrós grup de col·laboradors, Ràdio Olesa va aconseguir, a poc a poc, convertir-se en un referent per a entitats i associacions, que van trobar, en la ràdio, una plataforma on difondre les seves activitats.

Casado diu que en complir 10 anys l'emissora municipal fa una aposta per a la professionalització, passa a dir-se Olesa Ràdio i, progressivament, crea un equip de professionals que, conjuntament amb un nombrós grup de col·laboradors, fan créixer l'emissora tant en qualitat com en hores de programació pròpia.

Han estat molts els projectes impulsats des de l'emissora al llarg de tots aquests anys i moltes les fites aconseguides. La darrera, el trasllat a unes instal·lacions que compten amb uns estudis totalment equipats i amb tots els mitjans tècnics necessaris per poder oferir un producte de qualitat.

b) Programació

Explica Anna Casado que en l'actualitat Olesa Ràdio ofereix programació pròpia des de les 8 del matí fins a les 10 del vespre de dilluns a divendres i els matins de dissabte.

La programació està pensada com una eina de servei públic per a la població, de manera que és la informació local i la promoció de l'activitat que impulsen entitats i associacions de la vila el que en destaca. La programació es completa amb espais conduïts per diferents col·laboradors i que abracen àmbits diversos.

Per manca de pressupost no fan estudis d'audiència però per ser municipal tenen contacte amb molts oients i en funció d'això i els canvis socials van adaptant la programació.

c) Relació amb la comunitat

Anna Casado afirma que la ràdio abasta tot el municipi d'Olesa i també els de la rodalia: Abrera, Esparreguera, Martorell, Pallegà, Monistrol, entre altres. A més diu que col·laboren amb la comunitat d'una manera tan bàsica com és difondre totes les activitats, iniciatives, etc. que es desenvolupen al municipi, tant per part de l'Ajuntament com del ric teixit associatiu local. També col·laboren amb centres escolars. L'emissora és un mitjà molt important de cara a difondre tot allò que es fa al municipi i a difondre tot el que es fa des de les entitats locals, que són una de les eines importants precisament per a la cohesió social. I intentem contribuir a aquesta cohesió.

d) Els canvis dins de la ràdio

Evidentment des de la seva creació la programació ha anat variant i s'ha anat adaptant a la progressiva professionalització de l'emissora. D'una programació realitzada bàsicament per col·laboradors en els inicis de l'emissora s'ha passat a una programació més professionalitzada, amb franges destinades també als col·laboradors. La programació

matinal s'ha anat adaptant amb l'objectiu d'oferir informació de tot allò que s'esdevé al municipi, amb continguts informatius i de servei públic, així com d'entreteniment.

e) Principis de la ràdio

Segons Casado, el principi bàsic és el servei públic. A partir d'aquí elaboren i planifiquen continguts dels magazines. Quant a programes inclosos dins la graella, el servei públic, i la voluntat d'informació i entreteniment són requisits a l'hora d'escollir els programes a emetre, així com la seva qualitat i valor.

f) Producció de continguts

Explica Casado que la plantilla de l'emissora elabora els continguts emesos de 8 a 14h de dilluns a divendres, i també participa activament en la proposta i elaboració de continguts del magazine de tarda que s'emet de les 16 a les 19 h. en col·laboració amb una trentena d'emissores, i a través de la Xarxa. La franja de 20 a 22 h. i els dissabtes al matí s'elabora entre la plantilla de l'emissora i els col·laboradors, així com alguns programes emesos de 15 a 16 h. La resta es cobreix amb programes oferts per la Xarxa a través de la plataforma sindicada, i a càrrec d'altres emissores de Catalunya. Per a l'emissió de nous programes l'emissora demana a la persona interessada elaborar un projecte per valorar el seu interès i qualitat.

g) Continguts relacionats amb les persones immigrades

Anna Casado afirma que intenten introduir aquestes temàtiques sempre que són d'actualitat i quan hi ha algun esdeveniment concret. A més, difonen totes les iniciatives que s'impulsen en aquest sentit des de l'Ajuntament. També van realitzar de manera setmanal fa poques temporades un espai anomenat "Conviure per viure" destinat precisament a difondre la cultura d'aquelles persones que viuen a Olesa procedents d'altres països. Ho fan mitjançant entrevistes i posant l'accent en la cuina i la música

d'aquests països. També a desterrar mites i rumors relacionats amb la immigració. Ara bé, aquest tipus de continguts s'ofereixen sempre que alguna entitat o col·lectiu local fa alguna activitat relacionada amb migració i convivència.

D'aquesta manera explica Casado què:

Conviure per viure” és una finestra oberta al món, en la que es combinen la informació, l'aprenentatge, la difusió i la sensibilització per treballar la convivència entre olesans procedents de diferents indrets. És un escenari de convivència que potencia la participació de diferents col·lectius en els mitjans de comunicació, facilitant el sentiment de pertinença, i elevat el seu grau d'integració. La cuina, la música, o les tradicions han estat els vehicles amb els quals hem viatjat a diferents països. Olesans de diferents procedències també han pogut explicar com viuen i què en pensen de qüestions d'actualitat. S'ha volgut fer incidència en els rumors que giren entorn la immigració, i que malmeten la convivència, gràcies al testimoni d'experts en la matèria i els principals implicats.

Com ja sabeu, l'emissora també va ser distingida amb el VII Premi a la diversitat en l'audiovisual per l'emissió d'un especial de l'espai 'La tertúlia del fòrum' dedicat als conflictes d'Ucraïna, Síria i Veneçuela. 'La tertúlia del fòrum' era un espai de conversa i anàlisi de l'actualitat d'Olesa Ràdio conduït per Joan Pascual, que ja no està en emissió. L'any 2014, un dels programes va posar damunt la taula els conflictes a Ucraïna, Síria i Veneçuela, amb antropòlegs i veïns d'Olesa originaris de les tres zones. Precisament va ser aquesta aproximació a l'actualitat internacional des del món local el que va valorar el jurat dels premis.

Quan s'han fet s'han inclòs al principal magazine matinal de l'emissora, amb periodicitat setmanal, i amb els recursos propis de l'emissora. La durada de l'espai conviure per viure, per exemple, era d'uns 20 minuts.

Actualment i des de fa ja diverses temporades tenim un programa sobre música llatina a càrrec d'un col·laborador, i amb emissió setmanal. No tenim cap altre espai fixe, com sí hi havia hagut en altres temporades, però és un tema que tractem de manera normalitzada en tots els nostres programes. Podríem dir que està dins l'ADN de l'emissora.

h) Sostenibilitat organitzativa

Segons Anna Casado la principal responsable és la cap de comunicació, que exerceix les tasques de direcció de l'emissora. D'aquí en pegen el cap tècnic (responsable de l'equip tècnic, format per ell mateix i una altra persona) i la cap d'informatius (responsable de l'equip de redacció, format per quatre persones, inclosa la cap d'informatius). Per tant, de treball directe a la plantilla hi ha sis persones (dos tècnics i quatre redactors) que s'ocupen de la major part de continguts de l'emissora. A banda, hi ha un equip de col·laboradors sense retribució.

i) Sostenibilitat Econòmica

L'Anna Casado explica que el pressupost de l'emissora està inclòs al pressupost de Mitjans de Comunicació del pressupost general de l'Ajuntament d'Olesa, i s'elabora cada any tenint en compte tant la despesa de personal com la despesa corrent. La publicitat es regula mitjançant una ordenança fiscal, però en no poder disposar de publicista representa un ingrés minso. Per tant, l'emissora, en ser municipal, depèn totalment del pressupost municipal de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat. Ara bé, l'emissora cobra per continguts compartits o proporcionats a la Xarxa Audiovisual Local.

7. Ràdio Mollet

Entrevista realitzada a l'Ainoa Martín, directora de Ràdio Mollet.

a) Historia de la ràdio

La Ràdio Mollet va néixer a l'any 1981. És una ràdio que segons ens explica la seva directora Ainoa Martín, va tenir una implicació social des del seu naixement. La ràdio va començar a desenvolupar la seva programació gràcies al suport i col·laboració de les diferents entitats de la ciutat. Amb el pas del temps, la ràdio s'ha proposat fer els canvis dels equips tècnics perquè l'emissora pugui tenir una major cobertura. Gràcies a aquesta transformació la ràdio es pot escoltar per streaming amb un portal web generador d'informació que ofereix els podcast dels programes i informació relacionada amb la ciutat, també les xarxes socials estan interconnectades amb la fi d'oferir i rebre informació de l'àmbit local. Segons Ainoa Martín, els pilars de la ràdio són dues: la informació local i el servei social que presta a la comunitat.

b) La ràdio i la relació amb els col·laboradors

Actualment hi ha un moviment constant de persones que participen a la ràdio i ho fan principalment en la producció dels programes. Segons Martín aquest moviment és constant i estableix una relació que no és solament a través de les ones sinó també en l'àmbit de les relacions personals.

La radio està molt en contacte amb les associacions de veïns i les entitats. Tenim una relació molt propera i humana amb la gent ja que tenint periodistes que porten en la ràdio més de 25 anys. Nosaltres promovent molt que la ràdio surti al carrer i per això fent moltes cobertures des de diferents indrets de la ciutat. D'aquesta manera ens apropem més a la gent i a la ciutat.

L'empresa municipal Mollet Comunicacions, SL és la que gestiona la ràdio i la comunicació municipal. El 97 % de de l'aportació és municipal i la resta és publicitat.

c) Programació

La ràdio està formada per un equip de cinc persones que són treballadors de la ràdio i un conjunt de col·laboradors que no tenen cap tipus de relació econòmica amb l'emissora. El

40% de la programació és realitzada pels treballadors, mentre que l'altre 60% és realitzada per col·laboradors. La presència d'un alt percentatge de col·laboradors, segons indica Ainoa Martín directora de la ràdio, és una forma de mantenir en la ràdio la proposta inicial de participació de les entitats i garantir que la programació de prioritat a la informació local.

Explica Ainoa Martín que existeix una gran varietat de programes com el del Centre Cultural Andalus, del Centre Cultural Aragonès, dels castellers, de música, entre uns altres que intenten recollir la gran diversitat de persones que viuen a Mollet i que han vingut des de diferents llocs, no solament immigrants externs sinó també interns. Els ciutadans de Mollet poden participar amb les seves propostes de programa sempre que estiguin relacionats amb Mollet.

Els programes de producció pròpia no han anat canviant molt, es mantenen més o menys els mateixos espais centrals de la programació de tota la vida com per exemple els informatius. Hi ha una part més política on participen els portaveus dels diferents grups polítics municipals que formen part de la corporació i una entrevista amb l'alcalde on les persones poden preguntar i participar.

Una característica nova en els últims mesos és l'interès dels joves per fer programes en la ràdio, per exemple s'està realitzant un programa sobre cinema anomenat "Cine sótano", també hi ha un altre d'anàlisi polític "En el punt de la Mira", on joves assumeixen la informació i el debat sobre política des de les seves visions personals.

La ràdio forma part de La Xarxa i això permet compartir programes d'interès per a tots. Algunes d'aquestes informacions es fan a la ràdio i es comparteix en aquesta xarxa, per altre banda també els programes que es produeixen des de la xarxa s'utilitzen en la ràdio.

a) Continguts relacionats amb les persones immigrades

Segons Ainoa Martín, la ràdio no fa discriminació de cap persona ni entitat, en aquest moments a la ràdio hi ha un programa que es diu *Lazos Latinos* realitzat per una persona colombiana. Fa un temps hi havien més programes, un programa era realitzat pel col·lectiu maurità però que no va tenir continuïtat. Un altre programa de debat que té la ràdio és *La Tertúlia*, on es tracten temes relacionades amb la integració, la convivència i els valors.

No depèn tant de la ràdio sinó de les polítiques que es porten des de les altes esferes relacionades a la integració. Nosaltres sempre hem obert la porta per discutir el tema de la integració social no solament amb immigrants sinó amb persones vulnerables i en risc d'exclusió social. Jo recordo que un dia als productors del programa dels mauritans els vam dir que haurien de parlar una miqueta més de castellà perquè només parlaven en maurità i clar la idea no era fer un gueto, la idea es donar-los a conèixer i la seva cultura.

Encara que els agradaria tenir més gent immigrada produint continguts, la ràdio en aquest moments no té cap persona que sigui personal fix de l'emissora però si estan oberts a la possibilitat que participi i entri el que vulgui.

d) Sostenibilitat Organitzativa

La ràdio és una empresa municipal, les decisions es prenen en el consell de administració que està compost per un representant de cada grup municipal i periodistes independents amb els quals es generen converses cada cert temps i se suggereixen temes i programes.

Encara que no hi ha un manual de política informativa, segons la directora, els documents i suggeriments del Consell Audiovisual de Catalunya són molt importants. D'altra banda hi ha elements que estan molt clars com per exemple, que no es pot promoure la violència o el terrorisme i es busca fer programes que puguin promoure la funció social de la ràdio.

Ràdio Mollet

Entrevista realitzada a Carles Peña, director del programa Annour.

a) Historia del programa

Explica Carles Peña que el programa va néixer fa sis anys i que ell no tenia pràcticament experiència radiofònica. El que si havia fet era ser col·laborador habitual a ràdio Mollet perquè anava a recomanar llibres, la qual cosa és la seva professió. Arega Peña que sempre li havia interessat la cultura àrab musulmana i per això va fer un màster de civilització musulmana a la UOC i arrel de començar aquest màster va pensar que una bona manera de aprofitar el coneixements que havia adquirit al màster o de ampliar-los d'alguna manera era fer un programa de ràdio tractant aquesta temàtica. Va fer la proposta a Ràdio Mollet i la cap de programes immediatament li va dir que si.

El programa el faig ell sol, al principi tenia dos col·laboradors, però els continguts i el guió els preparava ell. Segons diu Carles Peña, la producció del programa és complicat perquè tot i ser una mitja hora a la setmana, la seva feina no es aquesta sinó l'atenció de la seva llibreria que li ocupa moltes hores, i llavors es fa molt difícil preparar els programes amb una certa previsió.

Producte d'aquesta precarietat de mitjans i de temps va decidir convidar algú y fer entrevistes telefònicament. Han tocat temes molt diversos des de les comunitats de Mollet, els conflictes que ha hagut per les instal·lacions de mesquites que fa temps que se arrossegant i no se acaben de solucionar fins a temes no tant locals. Els temes locals tan poc a sigut la directriu del programa. Hem parlat de temes de conflictes dins del món àrab, del pròxim orient, de les primaveres àrabs, de les revoltes que se han produït al nord del Marroc. Hem parlat de llibres, hem donat veu a molta gent que desmunta el tòpics de que el islam és una cosa monolítica des de Jordi Moreras fins a gent vinculada a un grup

de feminisme musulmà. En època de Ramada dons una col·laboradora nostra que es de una família marroquina va fer el dia a dia dins d'una família marroquina aquí a Mollet.

b) Relació del programa amb la ràdio

Sempre ha tingut llibertat absoluta per fer això, no sap si es bo o dolent, perquè no sap si hi ha algú que li escolti, també li agradaria que hi hagués una mena de feedback, ha portat als que ha volgut i ha tractat els temes que ha volgut. En el problemes que se han tingut amb la mesquita ha portat a la radio als implicats i mai li han dit res.

c) Relació amb el oients

La difusió del programa és limitada per l'emissora i l'horari del programa. Des del principi va crear un podcast i un Facebook i a partir de aquí si que es generen discussions depenent del tema que tractis. El temps de mitja hora ho he posat ell i l'horari ho va posar la ràdio, els dimecres a dos quarts de cinc de la tarda no és un bon horari, encara que ell creu que la majoria de la gent ho escolta en el podcast.

De alguna manera al convidar col·lectius immigrants de la població si que de alguna manera ells agraeixen que hi hagi algú que els doni veu y d'aquesta banda tenen el suport al menys d'un programa de ràdio.

El treball que va fer al final de màster va ser una anàlisi de la comunitat musulmana de Mollet i llavors a partir de aquí va anar fent relacions i vincles que van servir per al programa i per relacionar-me amb aquest col·lectiu.

d) Perspectiva del programa

Segons planteja Carles Peña ara està en un moment de crisi perquè encara no sap si hi haurà una propera temporada o no. Rebre el premi del CAC li va donar una mica d'ànims per continuar. El programa pràcticament l'ha fet ell sol i potser ja es una etapa que cal

tancar i la idea potser transformà la pagina que té del facebook en una pàgina de reflexió sobre aquests temes i que fossi una mica més participativa, és una qüestió personal i de temps, considera que el programa no està esgotat i que hi ha temes que sorgeixen diàriament. Finalment el Cales Peña va dir que “per fer un programa de ràdio lo més important es fugir dels tòpics de las persones immigrades i parlar amb respecte sobre l’islam. Moltes vegades ens deixem portar per els tòpics del carrer”.

8. Ràdio 4- Programa Món possible

Entrevista realitzada a la productora i conductora del programa Món Possible, Olga Rodríguez.

a) Origen de la idea

L’origen de la idea del programa es va produir quan l’Olga Rodríguez feia activitats periodístiques dins dels serveis informatius de Ràdio 4. Segons va explicar l’Olga, el 90% o més de les notícies que es produïen eren de caràcter social, sobre pobresa, vulnerabilitat de drets, desigualtat, entre altres, la qual cosa va considerar que era material suficient per fer un programa monogràfic sobre aquets temes. A l’inici es parlava sobretot sobre pobresa perquè eren els moments més durs de la crisi però de mica en mica es va començar a parlar sobre cooperació i justícia global. L’Olga recorda que va pensar que aquest programa podia ser com un gra de sorra per millorar la situació que es vivia i es viu arreu del món. No obstant això, explica Rodríguez que a l’inici els objectius d’on aniria el programa no estaven massa clars i ha sigut a mesura que s’han anat fent programes que s’han establert les línies d’actuació, les temes i la relació amb els altres actors. El que sí s’ha mantingut sempre és el seu esperit humil davant d’aquest tema de tanta complexitat, a més de donar visibilitat a la gent que està immersa en situacions de pobresa i exclusió i que no té sortida dins dels mitjans de comunicació perquè hi ha temes que són més notícia o que els periodistes creuen que són més notícia.

b) Procediments de producció

Tots els aspectes del programa són definits i produïts per l'Olga Rodríguez. La direcció de la ràdio no té participació en aquest procés. Ella selecciona els temes de què es parlarà dins de cada programa, els redacta i fa la locució. No obstant això, hi ha seccions que fa amb altres entitats, ONG i companys periodistes de la ràdio, com per exemple el síndic de greuges, qui ve un cop al mes per parlar de temes relacionats als drets humans, la llibertat d'expressió, les lleis, entre altres. Explica Rodríguez que intenta donar cabuda a la major quantitat d'ONG o entitats que treballen sobre temes socials i amb persones en risc d'exclusió social. També es fan campanyes com la que van realitzar al 2016 que es deia Justícia Global: 12 fronts de lluita contra les desigualtats, on cada mes es parlava d'un tema relacionat amb la defensa dels drets i l'exclusió social.

c) Relació amb els actors que participen al programa

L'Olga diu que la relació amb els actors s'ha anat enfortint al llarg del temps que es porta fent el programa. En un inici coneixia el nom de les entitats o ONG però no les persones que treballaven dins, ara té una relació molt propera i estreta, amb freqüència es comuniquen per definir els convidats i els matisos que li donaran als temes tractats en el programa.

d) Relació amb l'audiència

El programa no té una relació directa amb l'audiència principalment perquè es grava els divendres i s'emet els dissabtes a la tarda, és a dir, no es fa en directe. A més no existeix una metodologia d'inclusió dels oients dins de la producció del programa. Per la qual cosa, l'única via per rebre comentaris o preguntes de l'audiència és a través del bloc del programa, on es permet escriure i comentar sobre la producció radiofònica.

e) Participació de persones immigrades

Explica l'Olga Rodríguez que la participació de persones immigrades sempre es fa a través de les ONG que atenen aquest col·lectiu, com per exemple Sos Racisme o entitats que conviden activistes dels drets humans a Barcelona.

f) Promoció de la cohabitació, el diàleg i la convivència

Un dels principals objectius del programa és aconseguir que a través de la manera com es tracten els temes, les persones immigrades no es vegin com a enemics o com a una persona que no té res a veure amb tu. L'Olga diu que no sap si ho aconsegueix o no però que l'important es mantenir-lo com a nord dins de la producció del programa. Ella recorda que l'ONG Sos Racisme fa trobades per dinar o sopar entre gent que ve des de diferents llocs del món i autòctons de Catalunya per establir una relació entre ells. Una vegada ella va convidar un grup de persones que havien participat en aquest tipus d'activitat i va gaudir de les seves experiències.

g) Dificultats per escollir els actor del programa

L'Olga explica que mai hi ha hagut una dificultat per definir els actors o els temes dels que es parlarà dins del programa. Ella creu que això ha sigut més fàcil perquè la majoria de la gent que ve al programa ja està sensibilitzada sobre el tema i sap de què parlarà. No obstant això, l'Olga expressa la seva dificultat per convidar altra gent i no als mateixos de sempre però diu que encara que intenta fer el millor possible, no ha pogut perquè ella a més de fer el programa continua fent les seves funcions dins dels serveis informatius.

h) Evolució del programa

Quan va començar el programa era monogràfic, és a dir, es parlava d'un mateix tema tota l'estona amb diferents convidats, ara que s'està fent la tercera temporada hi ha varietat de temes, encara que se'ls dediqui menys temps. El gènere més present al programa des dels

seus inicis és l'entrevista, i això seria un dels elements que l'Olga canviaria si pogués i faria més reportatges però per fer-los es necessiten més recursos materials i humans.

i) Bones pràctiques radiofòniques

L'Olga considera que per produir una bona pràctica radiofònica, en especial quan es parla de persones immigrades, el més important és trencar els estereotips i tractar de manera respectuosa les persones i col·lectius que estan immersos en situacions complexes i delicades.

j) Futur del programa Món possible

Després de guanyar el premi de la Mesa per a la diversitat en l'audiovisual, l'Olga espera poder obtenir més recursos econòmics. A més, per l'any vinent tenen com a projecte fer una secció dins del programa sobre històries de refugiats, gent que ha aconseguit viure a Catalunya i que volen contar la seva experiència.

k) Sostenibilitat econòmica

El sou de l'Olga Rodríguez està cobert per la ràdio com a periodista de plantilla. Ella fa el programa i a més producció per a serveis informatius. Per la qual cosa, no es contemplan recursos econòmics especials per al programa.

l) Horari del programa

La direcció de la ràdio es qui va decidir el dia i l'horari del programa. L'Olga explica que li sembla bé la ubicació del programa dins de la graella de la ràdio, a més considera que en l'actualitat és menys greu si no et trobes en un bon horari dins de la graella perquè aquesta mancança es pot suplir amb les xarxes socials i la ràdio a la carta.

9. Sants 3 Ràdio

Entrevista realitzada a l'Oleguer Forcades, director de Sants-3 Ràdio, l'Adriana Cabeceran, coordinadora de la Taula intercultural del Secretariat d'Entitats de Sants, Hostafrancs i la Bordeta i Jordi Esteban, director del Projecte Xerrem-Junts.

a) Historia de la ràdio

Sants 3 Ràdio va néixer en desembre de 1997 com a una emissora local de Sants Montjuïc segons indica en la seva pàgina web “en una casa particular i sortint de les ganes de fer ràdio, d'uns joves d'aleshores de tan sols 14 anys. Les seves primeres emissions es realitzaven amb un emissor auto construït que no arribava més enllà de 250 metres i amb uns recursos més aviat escassos, però de ganes no en faltaven”.

La història de la ràdio des dels seus inicis és de relació comunitària i de lluita per consolidar el projecte:

- En un inici la programació que es feia era únicament musical i d'humor.
- El 1999 Sants 3 Ràdio aconsegueix un local propi gràcies a la Parròquia de Sant Medir i s'instal·la en dos pisos de l'antiga rectoria que ocupa actualment.
- El 2000, és l'any de la consolidació del mitjà, s'estableix una programació regular, s'actualitzen els estudis tècnicament s'amplia la potencia d'emissió i s'aconsegueix que Sants 3 Ràdio sigui l'emissora local del districte més escoltada.
- L'abril de 2001, el departament de Radiodifusió de la Generalitat de Catalunya ordena el tancament de l'emissora.
- L'emissora tanca i inicia una forta batalla legal amb el departament. Els veïns del barri recullen més de 3.500 signatures i més de 230 entitats envien el seu suport a Sants 3 Ràdio a Radiodifusió.

- Al mes d'agost la Generalitat decideix concedir una freqüència per nou dies perquè Sants 3 Ràdio pugui desenvolupar la seva programació de festa major (del 18 al 26 d'agost) la freqüència serà el 90.1 FM, una freqüència que Sants 3 Ràdio tan sols va utilitzar durant 24 hores ja que la direcció de l'emissora es considera enganyada per Radiodifusió i decideix ocupar il·legalment la freqüència del 107.3 FM com a freqüència definitiva.
- Actualment la emissora funciona en la freqüència 103.2 FM i per internet a www.sants3radio.cat

Un element fonamental de la ràdio es que forma part de La Taula Intercultural que és un espai de participació i coordinació d'entitats que treballa des de i per la interculturalitat. En aquest espai de debat comunitari, persones de diferents orígens desenvolupant projectes compartits amb la finalitat d'afavorir la cohesió social i la convivència.

La ràdio comparteix i posa en pràctica els objectius de la Taula que són els següents: *transversalitat* per fer present la interculturalitat, els diferents espais i esdeveniments del barri; enfortiment com una forma de enfortiment de les entitats a través de trobades, cursos i projectes; igualtat promouen espais de interlocució amb institucions i entitats; enfortir la vinculació de les entitats amb temes socials i nacionals.

Com a punt central dels últims anys es significatiu senyalar que en el 2009 el secretariat d'entitats de Sants, Hostafrancs i la Bordeta, que es la coordinadora de aquest tres barris de Barcelona, que plega 303 entitats, fan un pla de participació per conèixer la realitat de les entitats de cada barri i la seva relació:

Van fer una diagnosi per veure quines entitats estaven treballen temes interculturals al territori i quines entitats de persones immigrades hi havia als barris, que estaven fent, si havia relació entre elles, si havia relació en general, si es feien projectes en comú, si col·laboraven; i ens hem adonat que hi havia poca

relació o que hi havia algunes relacions però que se podia fomentar una mica més aquest treball col·laboratiu (Adriana Cabeceran, coordinadora de la Taula intercultural del Secretariat d'Entitats de Sants, Hostafrancs i la Bordeta).

A causa d'això es va crear la Taula Intercultural com un espai de participació i coordinació d'entitats. Actualment existeix el pla de treball 2014-2018 i la finalitat és la cohesió social i la convivència. La ràdio té com a objectiu desenvolupar els aspectes de difusió, participació i difusió dels objectius traçats.

b) Programació

Que tots tinguin la informació del que esdevé al barri és un dels objectius que es proposa la programació de la ràdio. Desenvolupar espais de reflexió i fer d'interlocutors en la comunitat. També és important el programa Xerrem d'Arreu és el programa que es dins de l'àmbit d'antirumors i mitjans.

La idea és fer de la ràdio un altaveu. És els mateix que la Taula Intercultural però amb la resta de la programació. El tema intercultural ho podem traslladar a l'àmbit Esportiu, el programa que fa la Unió Esportiva Sants; el programa que fa Enregistren la memòria; el programa de meteorologia del barri de Sants; el programa que fan les escoles del barri; és a dir, les pròpies entitats del barri són les que acaben conformant la graella de la programació de la ràdio en tots els àmbits. D'allí que el nostre lema és una ràdio feta pel veïnat (Oleguer Forcades, director de Sants 3 Ràdio).

Segons Oleguer Forcades, un total de 140 persones que pertanyen a diferents entitats dels barris són les que realitzen els programes. Aquestes persones formen el voluntariat de la ràdio que produeixen 40 programes de tota la programació, també hi ha un coordinador d'informatius i una persona que és l'encarregat de la part tècnica. La programació se realitza una part gravada i una altre en directe.

En aquest sentit la ràdio té en el seu projecte uns objectius molt concrets de cara a desenvolupar-la en els continguts de la programació:

- Oferir als oïdors de Sants, Hostafrancs i la Bordeta una programació radiofònica molt centrada en la informació, la participació i la potenciació de la identitat cultural i social dels nostres barris.
- Oferir una programació radiofònica en FM i en català, contribuint a la normalització de la llengua catalana en l'àmbit dels mitjans de comunicació.
- Difondre com a valors propis d'aquest projecte el rigor informatiu, la pluralitat, el respecte a la diferència i a la llibertat, la defensa dels drets humans, el coneixement de la diversitat cultural i social dels nostre barris, la solidaritat.
- Contribuir a potenciar el coneixement de les activitats de tota mena que es realitzen a Sants, Hostafrancs i la Bordeta: política, activitat municipal, esport, cultura, activitats cíviques i socials, indústria i comerç, ensenyament i universitat.
- Oferir a les persones interessades en el món de la ràdio, de forma professional o no, una oportunitat d'elaborar programes, de conèixer a fons les possibilitats del mitjà i de fer arribar a l'audiència les seves inquietuds. Aquesta oferta es feia també extensiva a entitats o col·lectius ciutadans. Es a dir: es tracta d'oferir possibilitats reals de participació. Pel que fa a les instal·lacions Sants 3 Ràdio disposa de dues plantes, una dedicada a administració i una altra a estudis. Sants 3 Ràdio compta amb un equip comercial, d'informatius, d'administració, direcció i producció.

De cara al futur s'estan plantejant la realització d'un projecte de reconeixement de les llengües es plantejaran realitzar un programa on s'evidenciï la diversitat lingüística del territori.

Projecte Xerrem-junts:

Les persones que participen al programa Xerrem d'arreu són persones que han vingut d'altres llocs i estan aprenent la llengua catalana. Les persones són convidades a parlar per la ràdio en català i encara no tenen molta agilitat amb el català per tant són persones que s'han d'esforçar per parlar durant mitja hora en el programa i poder explicar-se per ràdio. Segons Jordi Esteban, director del projecte Xerrem Junts, existeix una gran il·lusió de part de les persones per parlar per la ràdio.

L'objectiu d'aquest projecte és donar a conèixer la diversitat natural i quotidiana més que una diversitat intel·lectual. La gent ve a parlar de les cuses de la vida quotidiana, si parlem de Veneçuela que té 14 milions d'habitants, si els nens juguen als carrers o juguen dins de les quadres que tenen entre les casis. I per tant la gent de va ensementant en una sèrie d'usos i costums, maneres d'entendre molt diversos però que es viuen amb una certa naturalitat i aquestes són les propostes que fem. Tenim una col·lecció de 40 temes possibles i en una segona part preguntem sobre com es veuen aquí, que cuses estan fent.

Aquest programa ha tingut una evolució en el temps. El programa també busca que les persones expliquin de quina manera participen en la vida comunitària. Són molt diverses les situacions de diàleg que es presenten, algunes de les persones que han parlat al programa no necessàriament pertanyen a un entitat, però sempre es busca vincular a les persones amb la naturalitat de viure la diversitat dins d'una comunitat determinada.

10. Ràdio Boca Ràdio

Entrevista realitzada al David Navarro Lozado, soci alliberat i treballador tècnic designat per l'assemblea de l'Associació Juvenil Boca Ràdio.

a) Història de la ràdio

Fa 22 anys que existeix l'entitat que va passar per diversos canvis. Actualment funciona com Juvenil d'Amics i Amigues de la Ràdio d'Horta-Guinardó i es una entitat sense ànim de lucre d'aquest districte de Barcelona ubicada en l'espai Jove Boca Nord del barri El Carmel. A partir de 2005 va haver un canvi important perquè la gent que estava en la junta directiva va detectar, segons David Navarro, que “la gent que arribava posava el seu disc i marxava”:

No era una entitat, eren unes instal·lacions i això no ho volien, i en este sentit es va canviar el projecte. Es va decidir en assemblea. Es va decidir deixar de ser la veu de El Carmel i comença a funcionar Boca Ràdio. El rerefons era posar en marxa allò que diem, un procés de transformació social, que és un terme una mica ambigu, però el que volen dir és donar veu a experiències, col·lectius, projectes que posin en relleu la dignitat de les persones en base al bé comú.

El projecte jurídicament es diu Associació Juvenil Boca Ràdio, formada per 35 socis i sòcies on les decisions es prenen de manera assembleària. La relació l'estableixen en primer lloc per la proximitat, participen en el pla de desenvolupament de barri amb una relació molt propera amb les entitats del barri ja sigui de entitats del barri; de la ciutat o del tercer del sector.

Segons David Navarro, la línia actual es tenir una cobertura en tota la ciutat de Barcelona i cal reconèixer que “no hi ha capacitat comunitària d'estar en tots els mercats parlant amb la gent”, però sí que es treballa per poder portar els projectes que pensen comunitàriament, com per exemple les relacions establertes amb les associacions com SOS Racisme, la Xarxa Antirumors i altres.

Segons indica David Navarro, els temes que tracten en la ràdio els organitzen per projectes que s'impulsen independentment de si reben o no subvenció. Aquest any s'està desenvolupant un tema relacionat amb la interculturalitat i el tema del gènere; també tenen un projecte sobre drets digitals i software lliure.

b) Programació

En la programació es tracten diverses temàtiques específiques i transversals com l'antiracisme, el dret a la migració i la interculturalitat; el feminisme, la igualtat entre gèneres i els drets LGBT+; les propostes econòmiques alternatives (solidàries i cooperatives) i la lluita de classes; el lliure accés a la cultura i la tecnologia; els models d'educació alternativa, de qualitat i inclusius; el dret a la sanitat universal, i a l'habitatge de qualitat; i en general tot allò que dignifica la vida de les persones, que potencia la qualitat democràtica de la societat i que lluita contra les discriminacions per nivell sociocultural, per edat, llengua, etc.

Els programes pretenen atreure la joventut i que es generin temes que siguin del seu interès. També es combinen les activitats que realitzen les entitats, el programa de ràdio i activitats presencials. Existeix un consell on es prenen algunes decisions pel que fa a la programació però és en l'assemblea on es decideix tot. No existeix una auditoria del que es fa i diu als programes ja que hi ha una línia marcada molt clara i els productors dels programes saben el que han de fer.

Segons Navarro, existeixen dos formes de proposar o recolzar programes per a la seva programació. La primera és la que es decideix des de l'assemblea quan es requereix o necessita un programa amb determinades característiques. L'altra manera és quan una entitat o persona sol·licita tenir un programa en la ràdio, llavors es planteja en l'assemblea i s'aprova. Encara que dins de la dinàmica quotidiana s'han plantejat estratègies per generar una alta participació, com per exemple les maratons de ràdio, però les característiques mateixes de la ràdio ofereixen certes limitacions.

Segons Navarro, encara que no hi ha dins de la ràdio persones immigrades, reconeixent l'ambigüitat del terme, sí existeix una programació que proposa treballar des de la interculturalitat:

Nosaltres que tenim tantes relacions amb entitats com SOS Racisme, la Xarxa Antirumor, que tenim projectes purament interculturals, no tenim tanta presència de persones immigrades a la programació. No tenim com el/la portaveu adequat per fer això. Però bàsicament parlem amb molt de compte amb les paraules i com es tracten aquests programes.

Malgrat això Navarro indica que la programació apunta a uns continguts molt clars dividits en tres branques: donar cabuda a entitats que fan un treball intercultural, participar en activitats i actes relacionats amb la transformació social i finalment dret a la immigració i lluita antiracista.

c) Canvis dins de la ràdio

En certa mesura els estatuts de l'associació ofereixen el sentit del que es vol realitzar i l'aposta per un concepte de moviment per a la transformació social, però segons Navarro, no tot està en els estatuts sinó més aviat en l'esperit del projecte. En aquesta dinàmica associativa tot està en constant canvi d'acord als reptes i nous projectes que es van presentant cada any. El caràcter d'associació juvenil també marca canvis constants en el futur de la ràdio ja que l'edat de les persones actives que treballen en el projecte promou una constant renovació dels membres que d'una o una altra manera genera canvis i nous projectes.

9.- Conclusions

Entre els resultats obtinguts podem comentar que encara en tots els programes analitzats són els propis immigrants els que parlen de la seva realitat i cultura, en la majoria dels casos es parla d'un ells i un nosaltres per part dels locutors de la ràdio. A més si prenem

en compte el llenguatge, moltes vegades ocorre que l'entrevistador parla en català i l'entrevistat en castellà, cosa que fa evident la diferència lingüística entre ells. No obstant, això en cap dels casos representa una dificultat o barrera per a la comunicació. Després d'aquesta primera anàlisi queda en evidència que la majoria dels conductors dels programes consideren que la llengua és un factor determinant per a la integració dels immigrants. Per a aquest aspecte és important tenir en compte que en el cas de les ràdios locals públiques catalanes i segons acord del Consell Audiovisual de Catalunya (2007), les ràdios han de utilitzar normalment la llengua catalana.

En relació amb la diversificació de la diversitat trobem que hi ha presència d'homes, dones, joves i adults immigrants però en alguns casos es repeteixen els estereotips establerts per als immigrants, com per exemple el d'una dona colombiana que és perruquera o un pakistanès que treballa en un restaurant, és a dir, no s'inclouen nous estereotips com metges, empresaris o professors universitaris.

El que menys s'aprecia als programes analitzats és la presència de relacions entre diversos o entre diversos i autòctons, la qual cosa evidencia un possible temor a visibilitzar l'existència de tensions i conflictes dins de la comunitat davant la presència de persones immigrades. És clar que és més fàcil parlar només d'informació o dades generals d'una cultura o comunitat que aprofundir sobre les friccions que genera el fet de conviure amb el desconegut.

Sobre els aspectes de producció trobem que la majoria dels programes són elaborats i conduïts per autòctons, cosa que genera una dinàmica d'interès de l'autòcton cap a l'immigrant com l'estrany o divers al qual cal conèixer. D'altra banda s'evidencia que els formats privilegiats són l'entrevista, on els autòctons pregunten als immigrants, però són escassos els exemples de programes produïts per immigrants i on participin immigrants i autòctons i on l'immigrant tingui un paper actiu en la formulació de preguntes.

Un element destacable de tots els programes analitzats és que hi ha obertura i comprensió sobre la diversitat cultural i la realitat que viuen les persones immigrades a Catalunya. En cap cas es va presentar un rebuig o estereotip negatiu sobre la seva presència i a més en general es detecta un esforç per obrir un camí cap a la integració.

Finalment en el procés de desdramatització de la immigració identifiquem que els entrevistadors a través del seu discurs representen un paper paternalista i parlen de la necessitat d'ajudar aquestes persones que van arribar a la seva comunitat perquè als seus països tenen problemes socials i econòmics. Un altre element important és que a pesar que a Catalunya existeix un gran nombre de immigrants europeus no se'ls inclou dins d'aquests programes de bones pràctiques com a part de la comunitat d'immigrants que requereix espais de diàleg per a la seva integració.

Existeixen diferències entre les ràdios consultades en els aspectes de sostenibilitat econòmica, infraestructura, personal fix de la ràdio i voluntariat, ús de noves tecnologies i formes de relacionar-se amb la comunitat. Algunes ràdios estableixen una relació més directa amb les persones ja que hi ha un flux constant de diàleg i participació amb les diferents entitats que fan vida en la comunitat, mentre que unes altres són més limitades en aquesta relació.

Per a alguns directors de les ràdios locals les mancances pressupostàries repercuteix en la programació i en la possibilitat de contractar més persones per fer programes especialitzats, ja que un personal reduït d'entre tres i quatre persones no pot atendre tota l'activitat de la ràdio.

En la política editorial de les ràdios apareix com a principi bàsic la participació dels diferents col·lectius que formen part de la comunitat en la producció de programes que

promouen la integració i la convivència. A pesar de això no totes les ràdios tenen en aquest moment programes en aquest sentit.

Són especialment les ràdios del denominat Tercer Sector, en aquest cas Boca Ràdio en el barri El Carmel i Sants 3 Ràdio a Sants-Montjuïc, les que mantenen una intensa relació amb els diferents sectors comunitaris i és el seu caràcter assembleari el que permet que se puguin incorporar persones i entitats de la comunitat aportant idees i continguts per a la programació. En el cas de les altres ràdios segons van explicar els directors va depèn molt de l'interès que existeixi en la comunitat i especialment en els col·lectius de persones immigrades de participar a la ràdio. Però perquè això ocorri també ha d'haver-hi unes condicions tècniques i d'habilitats comunicatives perquè aquestes persones puguin assumir la conducció d'un programa.

Un dels problemes principals que es presenten amb aquest tipus de programes és la seva continuïtat. En molts casos les entitats no poden atendre el programa a causa que no disposen de temps i de recursos per encarregar a una persona que ho pugui realitzar. Quan el productor del programa és un treballador o un voluntari sol ocórrer que no pot continuar perquè ha de treballar o perquè busca altres opcions comercials per al seu producte.

Finalment considerem, i en això coincidim amb Marthoz, que és necessària una profunda capacitat i formació del personal de la ràdio i el voluntariat en temes relacionats amb la convivència, la cohabitació, la integració i la participació dels diferents col·lectius que formen part de la comunitat.

En l'àmbit de la producció radiofònica és convenient diversificar les formes de producció dels programes perquè generin interès en les persones i que puguin incloure diferents formes estètiques i de producció. En línies generals s'utilitzen pocs gèneres i recursos sonors, de manera que es podria treure més profit a les característiques pròpies de la ràdio

i utilitzar més recursos que permetin connectar amb la gent des de les seves sonoritats particulars.

10 propostes per a una producció radiofònica que promogui la integració i la convivència entre les persones

Introducció

Les ràdios han de ser un vincle entre els diferents mons que cohabituen en la comunitat, el barri o el municipi. Vincles entre els que arriben de fora i els que han viscut tota la seva vida en el mateix lloc, entre els homes i les dones, entre els nens i els adults i en les diferents formes d'agrupar-se, reunir-se i relacionar-se. També ha d'entendre's la ràdio com un mitjà per a la transformació social d'aquelles situacions adverses, i ser una eina generadora de diàlegs inclusius per a la convivència entre les persones. En aquesta projecció social està el sentit bàsic de la ràdio local: estar als diferents espais en els quals es mouen, cohabituen i desenvolupen les persones.

La nova interacció mediàtica radio + internet + acció social al carrer + unitat mòbil + xarxes socials + telefonia mòbil, etc. fa que la ràdio tingui més força per al seu treball comunitari. Aquesta nova dinàmica ha facilitat d'una banda el treball de producció però d'altra ens convida a ser més aguts i assertius en l'ús d'aquests recursos, sobretot en un món ple d'estereotips i prejudicis.

Existeix al territori un conjunt de publicacions en diferents formats i estils que ofereixen un detallat repertori sobre la producció i les bones pràctiques periodístiques o de producció de continguts en els mitjans de comunicació². Aquests treballs representen un valuós esforç d'entitats,

² En aquest sentit són significatius els treballs publicats pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya, la Universitat Autònoma de Barcelona i una obra bàsica per aproximar-se a la producció informativa sobre la immigració com és *Corresponsals de les migracions: la cobertura informativa d'un fet global* de Marthoz.-Villatoro, V. (2002). Els mitjans de comunicació davant la immigració. La responsabilitat d'informar, la responsabilitat de conèixer. *Quaderns del CAC*, (12).
-Consell de l'Audiovisual a Catalunya (2002). Recomanacions del CAC sobre el tractament informatiu de la immigració. *Quaderns del CAC*, 12, 63-67.

grups, periodistes i investigadors i la seva manera de veure el periodisme, els mitjans de comunicació, l'audiència i les diverses formes de presentar continguts que parlen de les persones i les relacions de convivència que estableixen.

Aquestes publicacions són una referència obligatòria per a tots els que treballen en l'àmbit de la comunicació ja sigui local, nacional, internacional, pública, privada o comunitària. Ofereixen un marc de referència en l'àmbit de l'ètica, les bones pràctiques, l'ús adequat del llenguatge i la promoció de la participació dels ciutadans.

En tal sentit, les propostes que oferim a continuació no pretenen donar recomanacions sobre aquests aspectes, sinó que sobre la base de l'estudi realitzat a un conjunt de ràdios locals de Catalunya, es van elaborar unes

propostes per promoure la producció radiofònica amb l'objectiu d'afavorir la integració, la inclusió i la convivència i especialment la participació de les persones immigrades en la producció de continguts per a la ràdio.

Propostes

1.- **Anunciar la normalitat:** que les produccions radiofòniques facin visible la normalitat i la convivència entre les persones i que no se centrin solament en les problemàtiques d'origen o les dificultats de la convivència al país d'arribada.

2.- **Amb totes les veus:** quan les produccions abordin problemàtiques puntuals de les comunitats immigrades i altres col·lectius s'ha de contextualitzar i explicar amb veus pròpies i diverses a través de testimoniatges les diferents maneres de veure el problema i les seves

- Consell de l'Audiovisual a Catalunya. Mesa per a la diversitat en l'Audiovisual (2013). Guia de llenguatge inclusiu: immigració, racisme i xenofòbia.

- Lorite, N. 1996. Tratamiento de los inmigrantes no comunitarios en los medios de comunicación de Catalunya. 1996. Departament de

Comunicació Audiovisual de la UAB. Barcelona.

- Marthoz, J. P., Solà, C., Muixí, M., & Giró, X. (2012). *Corresponsals de les migracions: la cobertura informativa d'un fet global*. Pol·len.

possibles solucions. D'aquesta manera es poden deixar de banda les generalitzacions i els estereotips³. Possibilitar que les persones s'expressin per si mateixes i no que uns altres s'expressin per elles o interpretin la seva expressió.

3.- El conflicte com a oportunitat i font de continguts per a la producció

radiofònica: mantenir sempre una mirada d'oportunitat en cadascun dels conflictes que puguin presentar-se. Tal com descriu la teoria dels conflictes de Galtung⁴, el conflicte ha de ser vist com una oportunitat que permeti impulsar nous processos de diàleg i convivència. Les produccions radiofòniques han de tenir aquest caràcter esperançador i buscar sempre propostes i solucions amb l'àmplia participació de les persones.

4.- Capacitació en comunicació

comunitària: els mitjans de comunicació local, d'acord a les seves possibilitats, han de fomentar la formació del personal en comunicació comunitària per a la producció de programes on es promoguin espais de diàleg i convivència entre els diferents col·lectius que cohabituen en el municipi.

5.- Capacitació per al voluntariat i els diferents col·lectius de la comunitat en

comunicació comunitària: la producció de varietat de gèneres radiofònics requereix de cert grau de capacitació en l'elaboració de guions, cerca de la informació, edició i muntatge, per la qual cosa es fa necessari que les ràdios i les entitats socials que fan vida en el sector impulsin tallers de capacitació radiofònica per al voluntariat de les ràdios. És important tenir en compte l'ús

³ En el manual: *Cubrimiento periodístico responsable del desplazamiento forzado interno*, publicat per Medios para la Paz de Colombia, s'explica de manera molt clara que són els estereotips i els prejudicis i com operen en els mitjans de comunicació. Pot consultar-se el capítol I dedicat a aquest tema al següent

enllaç:

<http://www.acnur.org/t3/fileadmin/Documentos/portugues/Publicacoes/2013/9336.pdf>

⁴ Galtung, J. (2003). *Trascender y transformar. Una introducción al trabajo de conflictos*. México: Quimera.

del llenguatge sonor com els ambients, la música, els efectes i la varietat de veus que s'inclouen en les produccions.

6.- Conèixer per confiar: promoure programes que permetin conèixer els diferents col·lectius que cohabiten en una comunitat ja que en la mesura que es coneixi l'altre es poden baixar els nivells de desconfiança, intolerància i racisme. Aquests programes haurien d'enfocar-se sobre les característiques i valors de cada col·lectiu. Un exercici interessant per a les ràdios locals seria deixar de banda els temes comuns dels quals sempre s'ha parlat a la programació i buscar altres temes d'interès entre els diferents col·lectius que fan vida a la comunitat. Sobre els temes dels quals sempre es parla s'haurien de buscar formes

creatives per tractar-los i nous enfocaments que permetin la transformació social.

7.- Ús de varietat de gèneres, formats i recursos radiofònics: en general la majoria dels programes realitzats en la ràdio local recorren a l'entrevista⁵ com a gènere principal per presentar els seus continguts, potser perquè és més àgil la seva producció que la d'altres gèneres. No obstant això, existeix una varietat de gèneres i formats que poden ser més interessants i útils per presentar determinats continguts. Un format adequat permet presentar continguts de manera àgil i amena en un temps determinat, a aquestes formes de presentar continguts se les anomena petits formats⁶, el contingut i la durada

⁵ L'entrevista és un gènere bàsic en el periodisme i en la producció dels programes de ràdio. Fer una entrevista requereix un coneixement del tema que s'aborda i de les persones amb les quals s'interactuen, encara que també atorga un cert grau de poder a la persona que pregunta sobre la persona que dona respostes. María Teresa Herrán en el capítol II, titulat *El arte de preguntar y el arte de responder* del manual *Cubrimiento periodístico responsable del desplazamiento forzado interno*, diu "A veces, los estereotipos de los periodistas en relación con las fuentes (por ejemplo, sólo son válidas una o dos fuentes, por

lo general las oficiales; quienes no tienen poder no sirven como fuentes) producen malas preguntas. Y viceversa, las prevenciones de las fuentes en relación con los periodistas (no saben del tema, son pedantes, son manipuladores) producen malas respuestas. Es decir, respuestas que no aportan nada al conocimiento de las temáticas, porque repiten lo que ya se sabe".

⁶ Alves, W. (1988). *Estrategia de los pequeños formatos: Una programación buena, bonita y barata*. Ciespal.

solen ser breus. En els guions, notícies o programes en directe s'ha de promoure l'ús del llenguatge inclusiu⁷.

Entre els petits formats podem destacar:

- L'espot social
- El testimoniatge
- Dramatitzats amb dos o tres personatges
- Ràdio teatres
- La consulta contextualitzada
- Les dues campanes
- Reportatges
- Documentals
- Musicals

8.- La participació de la comunitat com a política dels mitjans locals: en molts casos els mitjans de comunicació locals i qui els gestiona no veuen les possibilitats dels immigrants i els diferents col·lectius com a subjectes capaços de produir continguts audiovisuals que els permetin

explicar-se tal com ells mateixos es perceben i no mediatitzats a través de la mirada de l'altre o els interessos dels mitjans. En aquest sentit és convenient que els productors de continguts puguin ser les pròpies persones de la comunitat i no solament especialistes o periodistes autòctons.

9.- Treballar en xarxa comunitària: les entitats governamentals i socials poden fomentar la creació d'una xarxa de producció de continguts elaborats per persones immigrades i autòctones que tinguin com a finalitat la de propiciar la distribució de continguts en els mitjans locals amb diverses temàtiques d'interès general però que tinguin com a centre la convivència. En alguns casos es pot promoure una xarxa de reporters comunitaris⁸ que permeti mantenir

⁷ És fonamental la implementació de la *Guia de Llenguatge Inclusiu: Immigració, Racisme i Xenofòbia*, editat pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya, Mesa per a la Diversitat en l'Audiovisual. En aquesta guia es ressalten aspectes que s'haurien de potenciar en l'ús del llenguatge i aspectes que s'haurien d'evitar. És una guia imprescindible per a tots els productors radiofònics.

http://www.mesadiversitat.cat/pfw_files/cma/MDA/materials_mesa/materials_mesa/guia_breu_llenguatge_inclusiu1.pdf

⁸ En moltes ràdios comunitàries d'Amèrica Llatina han funcionat amb molt èxit les xarxes de portaveus comunitaris o reporters comunitaris, que són persones de la comunitat que es comprometen a mantenir informada la comunitat

informada a les ràdios i a la comunitat de la vida quotidiana.

10.- *Buscar formes de participació de la comunitat en els temes i enfocaments de la ràdio:* que en els consells interns de les ràdios, consells consultius o consell de redacció ampliat puguin participar les persones immigrades amb propostes per a l'elaboració d'una agenda d'interès que inclogui els diferents col·lectius.

sobre els esdeveniments de la seva zona, carrer o barri. Això es concreta en una trucada telefònica setmanal a la ràdio, ja sigui en forma de participació o petita crònica. Algunes ràdios han arribat a tenir més de cent portaveus. Un exemple d'això és la xarxa Kiechua Satelital d'Aler. Pot

conèixer-se l'experiència al següent enllaç:
<https://www.youtube.com/watch?v=rw7H-cogRNsA>

11.- Bibliografia

- Alves, W. (1988). *Estrategia de los pequeños formatos*. Quito: Ciespal.
- Balsebre, A. (1996). *El Lenguaje radiofónico*. Madrid: Cátedra.
- Balsebre, A. (2001). *Historia de la radio en España* (Vol. 1). Madrid: Ediciones Aracena.
- Barbero, M. (2003). *La educación desde la comunicación*. Bogotá: Norma.
- Benedict, A (1993) Comunidades imaginadas. Reflexiones sobre el origen y difusión del nacionalismo. México. Fondo de Cultura Económica.
- Berrio, J. i Saperas, E. (1983). *Una experiencia de comunicación local: las radios municipales en Catalunya*. Barcelona; Diputació de Barcelona.
- Boira, D. (2008) *Indicadors de la Mesa per a la Diversitat en l'Audiovisual*. Document intern.
- Campoy, C. y Mayugo, C. (2015). *Educomunicación e medios comunitarios en Europa. De barreiras invisíbeis e conceitos irmãos. Conversa entre Sonia Livingstone e Peter Lewis*. *Revista Internacional de Comunicación y Desarrollo (RICD)*, 2, 11-18. Recuperado de: <http://www.usc.es/revistas/index.php/ricd/index>
- Chaparro, M (2014). *Medios de proximidad: participación social y políticas públicas*. Málaga: Imedeia.
- Corominas, M., Díez, M. i Bergés, L. (1999). *Vint anys de ràdios municipals*. *Quaderns del CAC*, 4, pàgs. 52-57.
- Dornelles, B. (2008). *Divergencias conceptuales en torno de la comunicación popular y comunitaria en América Latina*. Recuperado el 24 de Agosto de 2015, de <http://bibliotecadigital.uca.edu.ar/repositorio/revistas/divergencias-conceptuales-en-torno-comunicacion-popular.pdf>: <http://bibliotecadigital.uca.edu.ar/repositorio/revistas/divergencias-conceptuales-en-torno-comunicacion-popular.pdf>
- Esteve, A. (1982). *Les ràdios municipals de Catalunya*, *Arrel*, núm. 3, pàgs. 3-43.
- Farré, F.X., Escartín, J. i Casado, A. (1986). *Emissores municipals de Catalunya: un fenomen de comunicació local*. L'Hospitalet de Llobregat. Patronat Municipal de Comunicació.
- Faus Belau, Á. (1973). *La radio: introducción a un mundo desconocido*.
- Franquet, R y Monclús, B (2014). La radio pública de proximidad como garantía de salud democrática de la Sociedad. En: Chaparro, M (Editor). *Medios de proximidad: participación social y políticas públicas*. (Pág. 207-228). Imedeia. Málaga.
- García, J. (2013). *Transformaciones en el Tercer Sector: el caso de las radios comunitarias en España*. *adComunica. Revista de Estrategias, Tendencias e Innovación*

en *Comunicación*, 5, 111-131. Recuperado de:
<http://www.adcomunicarevista.com/ojs/index.php/adcomunica>

Geerts, A., Van Oeyen, V., & Villamayor, C. (2004). *La práctica inspira. La radio popular frente al nuevo siglo*. Quito: Aler-Amarc.

Gilroy, P (2008). *Después del Imperio. Emigración, xenofobia y diversidad cultural*. Barcelona: Tusquets Editores

Gutiérrez, M., García, E. i Mateu, M. (2011). *Els mitjans de comunicació local en el procés d'integració de la població estrangera resident a Catalunya. Estratègies i polítiques programàtiques. VII Convocatòria d'ajuts a projectes de recerca sobre comunicació audiovisual Consell de l'Audiovisual de Catalunya*

Gutiérrez; Geerts; Macassi (1997) *Como incidir en la opinión pública*. Quito. Aler

Kaplún, M. (1978). *Producción de programas de radio*. Quito: Ciespal.

Kaplun, M. (1983). *Hacia nuevas estrategias de comunicación en la educación de adultos*. Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura, Oficina Regional de la Unesco para América Latina y el Caribe.

Kaplún, M. (1999). *Producción de programas de radio*. Quito: Ciespal.

Kaplún, M., & García, M. (1987). *El comunicador popular*. Humanitas.

Lipmann, W (2003) *Opinión Pública*. Madrid: Cuadernos de Langre.

López, J. I. (2004). *Ciudadana radio. El poder del periodismo de intermediación*. Quito.

Majugo, C (2015) *La confluencia entre educomunicación y comunicación comunitaria en las prácticas de creación audiovisual participativa*. Universidad de Santiago de Compostela.

Martínez-Costa, M. (2005). *Lenguaje, géneros y programas de radio. Introducción a la Narrativa Radiofónica*. Pamplona: EUNSA.

Martínez-Costa, M., & Díez, R. (2005). *Lenguaje, géneros y programas de radio. Introducción a la narrativa radiofónica*. Pamplona: Eunsa.

Martínez-Costa, M., & Herrera, S. (2004). Los géneros radiofónicos en la teoría de la redacción periodística en España. Luces y sombras de los estudios realizados hasta la actualidad. *Comunicación y sociedad*, 17(1), 115-143.

Mata, M. (1996). *Cómo conocer la audiencia de una emisora: los debates de audiencia*. Quito, Ecuador: Aler.

Merayo, A. (1992). *Para entender la radio*. Salamanca: Universidad Pontificia de Salamanca.

Merayo, A. (2002). La construcción del relato informativo radiofónico. En M. Martínez-Costa, *Información radiofónica. Cómo contar noticias en la radio hoy* (págs. 59-). Barcelona. Ariel.

- Merayo, A., & Pérez, C. (2001). *La magia radiofónica de las palabras. Aproximación a la lingüística en el mensaje de a radio*. Salamanca: Cervantes.
- Miralles, A. (2001). *Periodismo, opinión pública y agenda ciudadana*. Bogotá: Norma.
- Moragas, M. de i Corominas, M. (1988). *La comunicació local a Catalunya (1975-1988)*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- Prado, E. (1981). *Estructura de la información radiofónica*. Barcelona: ATE.
- Rayo, A (2013) Espacios de diálogo para construir estrategias de desarrollo público-privadas: una guía metodològica. México D.F.: Naciones Unidas.
- Rodríguez Brandao, C. y. (1984). El poder de la palabra. En *Comunicación popular educativa* (págs. 19-44). Quito: Ciespal.
- Rodríguez, C. (2010). *De medios alternativos a medios ciudadanos: trayectoria teórica de un término*. *Folios, revista de la Facultad de Comunicaciones*, (21). Pág. 13-25.
- Wolton, D (2004) La otra mundialización. Los desafíos de la cohabitación cultural global. Barcelona, Ed. Gedisa.